

Årsredovisning
2016

Institutet för
språk och
folkminnen

Generaldirektörens förord.....	2
Resultatredovisning	3
Inledning	3
Insamling, dokumentation och bevarande	9
Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning.....	14
Kunskapsspridning	20
Redovisning av kompetensförsörjningen.....	26
Åtgärder för nationella minoriteter Redovisning av anslag 7:1 anslagsposter 6 och 16.....	27
Finansiell redovisning	32
Resultaträkning.....	32
Balansräkning	33
Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	36
Tilläggsupplysningar	37
Noter	39
Underskrift.....	46

Generaldirektörens förord

Under 2016 har Institutet för språk och folkminnen fullt ut kunnat skörda frukterna av en effektiv organisation, en stark forskningsprofil och en budget i balans. Kärnan i institutets breda uppdrag, att utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt arbeta med språkvård, språkpolitik, namn, dialekter, folkminnen och andra immateriella kulturarv, har stått i fokus för det fortsatta utvecklingsarbetet. Året har präglats av kreativitet, entusiasm och framåtanda.

Att följa tillämpningen av språklagen har fortsatt varit en prioriterad uppgift under året, liksom det löpande arbetet med att vårda, digitalisera och tillgängliggöra institutets omfattande samlingar.

Arbetet med att förbättra förutsättningarna för forskningen inom institutet har varit en viktig beståndsdel i det löpande förändringsarbetet. En ny forskningsstrategi fastställdes i början av året och tack vare institutets samlade resurser i form av duktiga forskare och unika samlingar har institutet varit framgångsrikt i konkurrensen om externa forskningsmedel, framför allt inom språkteknologiområdet.

Samverkan och regional förankring är centrala för institutets möjligheter att genomföra sitt uppdrag och under året har samarbetet med regionala samverkanspartner i Lund och Umeå utvecklats och stärkts. Samverkan generellt är en av förutsättningarna för att löpande utveckla verksamheten samt för omvärldsbevakning, erfarenhetsutbyte och kompetensförsörjning.

Inom ramen för institutets arbete med Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet har myndigheten på regeringens uppdrag tagit fram ett underlag till en kommande kulturarvsproposition, där vi redovisat hur det nationella arbetet med tillämpningen av konventionen fortlöpt och hur det kan utvecklas framöver. Institutet har även under året fortsatt samarbetet med bland annat Jordbruksverket inom ramen för ett särskilt regeringsuppdrag om traditionell småskalig matkultur.

Institutets under året fastställda vision ”Språk och kulturarv – för ökad förståelse och delaktighet” pekar ut riktningen för kommande år och i kraft av sin samlade kunskap och kompetens kommer institutet att aktivt bidra till ett demokratiskt och inkluderande samhälle där språk samt dialekter, namn, folkminnen och andra immateriella kulturarv är gemensamma tillgångar.

Institutet ser med fortsatt tillförsikt på framtiden.

Ingrid Johansson Lind
Generaldirektör

Resultatredovisning

Inledning

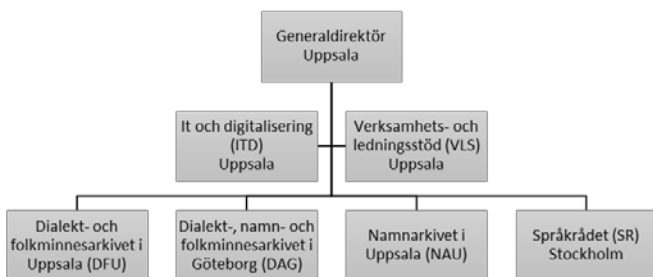
Språk och kulturarv – för ökad förståelse och delaktighet. Institutet för språk och folkminnen har till uppgift att bedriva språkvård och på vetenskaplig grund öka, levandegöra och sprida kunskaper om språk, dialekter, folkminnen, namn och andra immateriella kulturarv i Sverige. Institutet ska bedriva forskning inom sitt verksamhetsområde och verka för ökad kunskap i samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor. I sin verksamhet ska institutet integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Institutet fördelar statsbidrag som har till syfte att ge enskilda personer bättre förutsättningar att tillägna sig, utveckla och använda sitt nationella minoritetsspråk genom att stärka deras förmåga att förstå, tala, läsa eller skriva på minoritetsspråket.

Organisation och vision

Organisation

Institutet har sex avdelningar och verksamheten utgår från de tre orterna Göteborg, Stockholm och Uppsala. Dessutom förvaltas omfattande arkivsamlingar i samverkan med regionala aktörer i Lund och Umeå.

Figur 1. Organisationsschema för Institutet för språk och folkminnen

Årets verksamhet har bedrivits effektivt och professionellt i enlighet med gällande mål och uppdrag. Samlingarna har vårdats, forskningsverksamheten och den regionala profilen har utvecklats och stärkts.

Vision

Under året har institutet arbetat med att definiera och utveckla myndighetens självbild, interna målbild och externa varumärke. Utvecklingsarbetet har resulterat i en revidering och utökning av den grafiska profilen, fastställande av en verksamhetsidé med budskapet att myndigheten

aktivt ska bidra till ett demokratiskt och inkluderande samhälle där språk samt dialekter, namn, folkminnen och andra immateriella kulturarv är gemensamma tillgångar, samt fastställande av en ny vision:

Språk och kulturarv - för ökad förståelse och delaktighet.

Integrerad jämställdhet

I myndighetens arbete med det immateriella kulturarvet tas särskild hänsyn till normkritik – att spegla mångfald och undvika stereotypisering och cementering av vedertagna föreställningar om till exempel kön, etnicitet, ålder, klass, sexualitet och funktionsvariation. Inom institutets verksamhetsområden och forskningsprojekt integreras köns- eller genusperspektiv, till exempel i val av projektets metod, teori, källor eller på det sätt aktiviteten och projektet organiseras. I planeringsfasen av nya projekt beaktas också intersektionalitet, det vill säga hur könsmaksordningar samverkar med andra identitetskategorier som till exempel etnicitet, religion, ålder, klass och sexualitet.

I flera pågående forskningsprojekt finns kön och genus, i relation till andra identitetskategorier, med som en central del av projektens undersökningsområden i form av syften, material, teorier eller metoder. Exempel på projekt som arbetat med detta under året är *Tonåringars attityder till namn – könsöverskridande förnamn* där könsneutrala och könskonträra namn undersökts, projektet *Förnamn i Sverige* där almanackans namnlängd granskas ur ett normkritiskt perspektiv, projektet *I stadens utkant* där teman som förutsättningar för kulturarvsarbetet,

jämställdhet och solidaritet är i fokus och projektet *Hajj en svensk tradition* där det i dokumentationen och forskningen särskilt undersöks om de intervjuade kvinnorna och männen har olika eller lika erfarenheter av vallfärden till Mecka – hajj.

Myndighetens interna arbete med jämställdhet och mångfald sker även genom att dessa perspektiv integreras i den kontinuerliga utvecklingen och efterföljningen av interna styrdokument, samt i det löpande arbetet hos stödpersonal. Till exempel i kommunikationsarbetet är vikten av representation, inkluderande bildkommunikation och mångfaldskommunikation en naturlig del av arbetssättet. Tanken om rättvis resursfördelning finns med i institutets ansöknings- och bidragsprocesser och likvärdighet i service och tjänster gentemot medborgare är en självklarhet. I samband med rekryteringar och lönebildning tas alltid hänsyn till jämställdhets- och mångfaldsperspektivet.

Samverkan

Inom institutets samtliga verksamhetsområden sker bred samverkan med myndigheter, kommuner, landsting och andra organisationer inom offentlig sektor, liksom med universitet och lärosäten och det civila samhället. Samarbeten sker i såväl lokala och regionala som nationella och internationella sammanhang.

Myndigheten har ett gott samarbete med flera lärosäten och samverkan med institutioner, forskarnätverk och enskilda forskare har skett kontinuerligt, till exempel inom ramen för forskningsprojekt. Under året har institutet arrangerat en rad egna vetenskapliga seminarier i samverkan med andra aktörer. Forskare har också anlåtats som opponenter och för sakkunniguppdrag, hållit föredrag och aktivt medverkat i vetenskapliga seminarier, symposier och konferenser vid nationella och internationella universitet och lärosäten, liksom undervisat och handledt universitets- och högskolestudenter på såväl grund- som forskarnivå. Institutets medarbetare har även hållit kurser, seminarier, föreläsningar och arkivvisningar för offentlig sektor, intresseorganisationer, ideella föreningar och en intresserad allmänhet.

Institutet har under året arbetat och samverkat med lärosäten och systerorganisationer i nordiska och europeiska länder. Genom att institutet dessutom ingår i nordiska och internationella forskarnätverk och expertgrupper skapas förutsättningar att fånga upp samtida utvecklingstendenser inom forskning och vetenskaplig bearbetning. Nätverken bidrar även till goda

erfarenhetsutbyten. Bland flera internationellt etablerade organisationer, organ, nätverk och kommittéer finns institutet också representerat i styrelsen.

Samverkan med det civila samhället har skett regelbundet genom samarbete och kunskapsutbyte med till exempel hembygdsföreningar, intresseorganisationer, byföreningar, studieförbund samt högskole- och gymnasieskolor. Institutets medarbetare ingår också i redaktioner för olika tidskrifter och har etablerade samarbeten med tidningar och andra medier där de medverkar som experter inom sina olika ämnesområden. Medarbetare är också aktiva i etablerade nätverk och expertgrupper inom språk- och kulturområdet. Allmänheten har aktivt bidragit till institutets verksamhet genom att ställa frågor, svara på frågelistor eller skicka in förslag på nyord. Privatpersoner har under året donerat samlingar och material av värde för arkivsamlingarna.

Särskilda uppdrag

Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet

Under 2014 – 2016 har institutet haft regeringens uppdrag att tillvarata och utveckla det påbörjade arbetet med *Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet*, som nu utgör en del av den löpande verksamheten.

På institutets webbplats finns en nationell förteckning *Levande traditioner* som ger exempel på immateriella kulturarv i Sverige. Institutet har under året arbetat med att utveckla förteckningen samt utöka institutets samlingar med ett samtida material. I arbetet har särskild hänsyn tagits till att spegla mångfald, ge perspektiv och nyanterade beskrivningar, betona kulturarv som levande och föränderliga, uppmärksamma tidigare underrepresenterade gruppers kulturarv, uppmärksamma kulturarv som inte tidigare är väl dokumenterade samt undvika stereotypisering och cementering av föreställningar.

Arbetet med ett särskilt förteckningsprojekt riktat till de romska minoriteterna påbörjades under hösten 2016. Målet är att utifrån dessa erfarenheter vidareutveckla formerna för samverkan med övriga nationella minoriteter i syfte att skapa ett bredare engagemang och deltagande i nätverken och i själva förteckningsarbetet.

Under året har institutet fått två särskilda regeringsuppdrag som berör konventionen. Det

första uppdraget var att redovisa och bedöma hur det nationella arbetet med tillämpningen av konventionen fortlöper samt bedöma hur arbetet kan utvecklas framöver. Institutet har i arbetet med redovisningen samrått med berörda aktörer och särskilt inhämtat synpunkter från Stiftelsen Nordiska museet, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Statens musikverk, Riksantikvarieämbetet och Sametinget. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) i maj 2016 i rapporten *Det nationella arbetet med tillämpningen av Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet*.

Det andra uppdraget är att ta fram underlag till Sveriges första periodiska rapport till Unesco om de åtgärder som vidtagits på nationell nivå för tillämpningen av konventionen. Det uppdraget ska redovisas till Kulturdepartementet i december 2017.

Institutet har också fortsatt att följa internationella händelser inom konventionen och har aktivt bidragit till att utveckla det nordiska samarbetet. Arbetet har skett i samverkan med fyra expertnoder med nätverk som är knutna till arbetet med konventionen, en referensgrupp för immateriella kulturarv samt en rad ideella aktörer, föreningar och privatpersoner.

Traditionell småskalig matkultur

Regeringsuppdraget *Traditionell småskalig matkultur* som institutet har under åren 2015–2018 syftar till att främja ett levande och dynamiskt kulturarv kopplat till mat och livsmedelsframställning. I arbetet med uppdraget samarbetar institutet med Jordbruksverket, Riksantikvarieämbetet och Sametinget.

I det myndighetsgemensamma arbetet bereds, utlyses, och fördelas anslag till projekt inom det aktuella området. Institutet har under året beviljats medel till det egna projektet *Kunskapsbank över traditionell småskalig matkultur*. Projektets syfte är att i myndighetens arkiv söka, sammanställa och strukturera kulturarv kopplade till mat, dryck och måltider och att på olika sätt synliggöra och tillgängliggöra dessa källor med traditionell kunskap och stimulera till nya bruk av dessa kulturarv. Materialet ska tillgängliggöras på institutets webbplats, bland annat med hjälp av en klickbar Sverigekarta som leder till olika arkivmaterial om traditionell småskalig matkultur – nedtecknade berättelser, dialektord, namn, röster från inspelningar och bilder. Målet är också att utveckla en mobilapplikation som tillgängliggör en sådan interaktiv karta.

Redovisningens struktur och uppbyggnad

Redovisning utifrån verksamhetsområden

Årets resultatredovisning av verksamheten vid Institutet för språk och folkminnen, i fortsättningen kallat enbart institutet eller myndigheten, är i huvudsak indelad och disponerad efter de tre verksamhetsområdena

- Insamling, dokumentation och bevarande
- Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning
- Kunskapspridning

Myndigheten redovisar verbala prestationsbeskrivningar under varje verksamhetsområde. I slutet av varje redovisat verksamhetsområde presenteras i tabellform dessutom resursfördelningen i de olika ämnesområden som verksamheten omfattar, det vill säga dialekter, folkminnen, namn, svensk och allmän språkvård samt minoritetsspråk. Utöver ämnesområdena redovisas också ämnesöverskridande verksamhet som omfattar mer än ett ämnesområde.

Institutets medarbetare registrerar arbetad tid per verksamhetsområde via egenrapportering i lönesystemet Palasso och det är denna tidsredovisning som används som underlag för hur arbetstidsfördelningen redovisas (se figur 1). För att åstadkomma en mer rättvisande bild av andelen arbetad tid per verksamhetsområde redovisas forskningsprojekt som en process fördelad på samtliga verksamhetsområden. Det betyder att insamlingsskedet i ett forskningsprojekt redovisas under Insamling, dokumentation och bevarande medan seminarier, föreläsningar och motsvarande redovisas under Kunskapspridning.

Kvalitativa aspekter

De kvalitativa aspekterna av årets verksamhetsresultat definieras och redovisas genom övergripande kvalitativa mål mot vilka myndigheten mäter sina resultat. Vi fortsätter med föregående års sätt att mäta kvalitet - genom att sätta kvalitetskriterier för en given aktivitet samt ange konkreta mått för hur detta kriterium uppnås. Det mätbara resultatet anger huruvida önskad kvalitet har uppnåtts eller ej.

Myndigheten arbetar fortsatt med att utveckla arbetet med kvalitet och resultat, vilket bland

annat inbegriper kontinuerlig utvärdering av nya mätmetoder, uppföljningsprocesser och mallar.

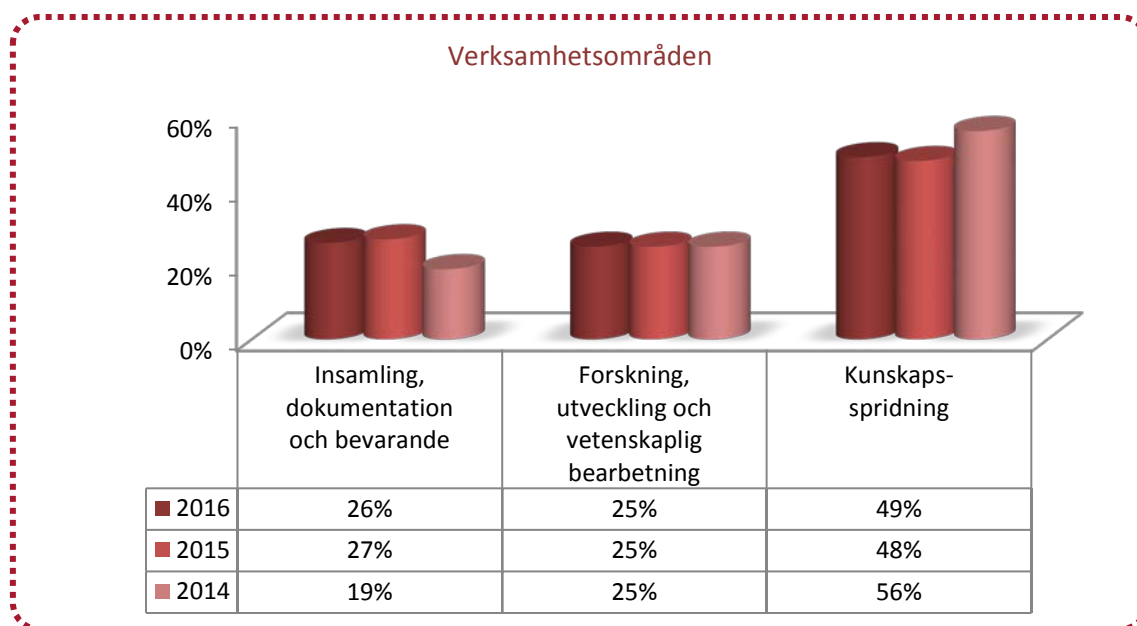
Prestationsredovisning

Institutet har valt att komplettera redovisningen av verksamhetsområden med enskilda prestationer som är representativa för verksamheten i stort och verksamhetsområdet i synnerhet. Dessa

exempel presenteras i både text- och tabellform i anslutning till varje redovisat verksamhetsområde.

För att beräkna hur stor andel av myndighetens kostnader som tillfaller en enskild prestation används registrerade arbetstimmar som är rapporterade under något av verksamhetsområdena.

Arbetstidsfördelning per verksamhetsområde

Figur 2. Fördelningen av registrerade timmar mellan verksamhetsområden
Källa: Palasso egenrapportering

Verksamhetsområdenas kostnader och intäkter

Tabell A. Kostnads- och intäktsfördelning per verksamhetsområde

Belopp angivna i tkr	2016				2015				2014			
	Totala kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Transferringar	Totala kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Transferringar	Totala kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Transferringar
Insamling, dokumentation och bevarande	17 987	15 748	1 499		18 037	16 161	334		11 553	10 284	376	
Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning	17 917	15 686	3 527		16 463	14 751	3 322		15 901	14 156	2 500	
Kunskaps-spridning	34 913	30 567	3 792	3 600	32 478	29 099	3 311	3 578	34 757	30 942	3 954	3 556
Summa	70 817	62 001	8 818	3 600	66 978	60 011	6 967	3 578	62 211	55 382	6 830	3 556

Källa: Palasso egenrapportering för kostnader och intäkter av anslag samt ekonomisystemet Agresso för övriga intäkter och transfereringar.

Fördelningen av totala kostnader i tabell A ovan bygger på antal arbetade timmar inom institutets tre verksamhetsområden. Det vill säga, fördelningen av totala kostnader är i procent lika stor som fördelningen av arbetstimmar i procent mellan verksamhetsområdena. Varje verksamhetsområde bär därigenom sin andel av institutets totala kostnader. I de totala kostnaderna ingår dels direkta kostnader som kan härledas till ett specifikt verksamhetsområde, exempelvis lönekostnader i ett projekt, dels indirekta kostnader för central administration, lokalkostnader och förvaltning. På motsvarande sätt fördelas även intäkter av anslag, det vill säga hur verksamheten

finansieras, i procent mellan de tre verksamhetsområdena. Övriga intäkter är fördelade utifrån det verksamhetsområde intäkten tillhör. Exempelvis är intäkter från försäljning av publikationer en del av verksamhetsområdet Kunskaps-spridning och bidrag från externa finansiärer, exempelvis från forskningsråd, ingår oftast i verksamhetsområdet Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning. De transfereringar som sker genom institutet räknas till verksamhetsområdet Kunskaps-spridning då bidragen gör det möjligt för mottagaren att fördjupa sin kunskap inom sitt eget nationella minoritetsspråk.

Avgiftsbelagd verksamhet

Tabell B. Avgiftsbelagd verksamhet

Belopp angivna i tkr	Ack. ingående värde 2014	Ack. ingående värde 2015	Intäkter 2016	Kostnader 2016	Utfall 2016	Ack. utgående värde 2016
	Avgiftsintäkter inom ramen	0	0	3 279	0	0
Avgiftsintäkter med full kostnadstäckning	0	0	0	0	0	0

Källa: ekonomisystemet Agresso.

Institutet tar ut avgifter för publikationer, kopiering, publiceringstillstånd och tjänster. Avgifterna är fastställda enligt avgiftsförordningen och efter samråd med Ekonomistyrningsverket. I tabell B ovan redovisas institutets avgiftsbelagda verksamhet. I regleringsbrevet för 2016 är budgeten för avgiftsbelagd verksamhet 3 000 tkr.

Budgeten för avgiftsbelagd verksamhet avser endast intäkterna enligt institutets regleringsbrev punkt 6.4 Villkor för avgiftsbelagd verksamhet.

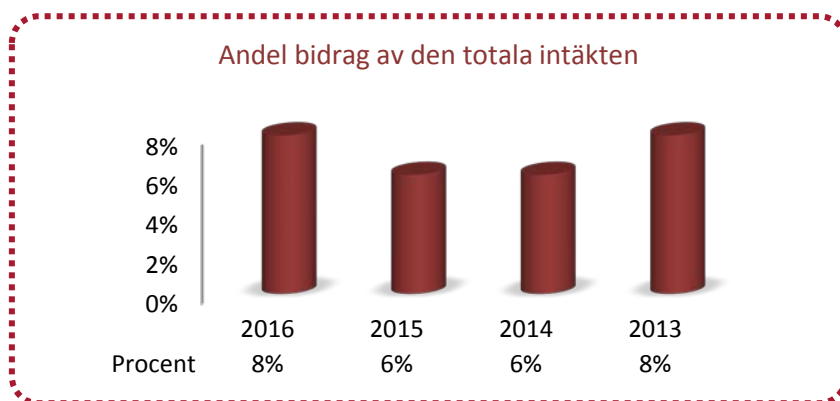
Utfallet för den avgiftsbelagda verksamheten 2016 överstiger den i regleringsbrevet budgeterade intäkten på 3000 tkr. Det beror till stor del

på att försäljningen av publikationer har ökat med nära 25 procent i år jämfört med samma period föregående år. Framförallt är det försäljningen av Svenskt Ortnamnlexikon tillsammans med nytryck av Lexin som bidragit till intäktsökningen. Efterfrågan av översättningsverktyg har fortsatt varit stor under året.

Intäkter av konsultuppdrag och utbildningar är på oförändrad nivå jämfört med år 2015.

Institutet disponerar samtliga avgiftsintäkter.

Mottagna bidrag och sponsormedel

Figur 3. Redovisning av mottagna bidrag

Källa: ekonomisystemet Agresso.

Institutet har erhållit bidrag för forskningsprojekt, tryckningsbidrag, vetenskapliga konferenser samt anställningsstöd. Bidrag till forskning från forskningsråd (eller motsvarande) är villkorade med redovisning av forskningens resultat samt ekonomisk redovisning.

Rekvisition av medel för arbetsmarknadsinsatser sker i samband med redovisning av utbetalda löner. I övrigt är bidragen inte förenade med några särskilda villkor.

Institutet har inte tagit emot sponsormedel.

Lokalkostnader

Tabell C. Uppgift om lokalkostnader 2016 enligt återrapporteringskrav i regleringsbrevet

Hyresvärd, belopp i tkr	Hyra	El och uppvärmning	Reparationer och underhåll	Övriga driftskostnader	Summa
Akademiska hus Uppsala AB	2 927	87			3 014
Akademiska hus Syd AB; Lund	159				159
Vasakronan AB, Göteborg	1 213				1 213
Hiby AB, Stockholm	1 198	113			1 311
Landsarkivet i Lund	24				24
Övriga (ej särskild hyresvärd)	5	55	29	528	617
Avsättningar lokalkostnader Lund*	-159			-50	-209
Summa	5 367	255	29	478	6 129

Källa: ekonomisystemet Agresso.

Som ett resultat av institutets verksamhetsöversyn 2013 koncentrerades verksamheten till tre orter: Göteborg, Stockholm och Uppsala. Avdelningarna i Lund (DAL) och Umeå (DAUM) lades ner. Samlingarna flyttades till nya arkivlokaler vid Arkivcentrum Syd i Lund och till Stadsarkivet i Umeå. Nedläggningen av de två lokalcontoren i Lund och Umeå har inneburit en

etappvis minskning av institutets fasta lokalkostnader. Hyreskontraktet i Umeå avslutades den 30 juni 2015. Hyreskontraktet i Lund avslutades den 31 mars 2016. *Avsättningar lokalkostnader Lund avser hyra (159 tkr) och kostnad för återställning av lokaler (50 tkr). Posten Övriga (ej särskild hyresvärd) består bland annat av köpta städtjänster från andra företag, exempelvis Uppsala universitet.

Insamling, dokumentation och bevarande

Inom detta verksamhetsområde ryms det löpande och tidskrävande arbete som främst rör institutets omfattande samlingar, arkiv och bibliotek. Samlingarna accederas, uppordnas och vårdas kontinuerligt. Lika viktigt är fortlöpande dokumentationsinsatser i samtiden. Institutet betraktar digitaliseringen som ett viktigt led i bevarandet, synliggörandet och tillgängliggörandet av samlingarna. Stora utmaningar ligger i arbetet med att utveckla institutets digitala register samt metoder, teknik och resurser för att bygga upp ett digitalt arkiv.

Övergripande kvalitativa mål

Institutet ska hålla samlingarna i gott skick och ta ansvar för att språk, dialekter, namn och folkminnen och andra former av immateriella kulturarv i Sverige på vetenskaplig grund samlas in och dokumenteras samt bevaras i enlighet med Riksarkivets krav.

Institutet ska synliggöra och spegla barns och ungdomars liv och vardag i samlingarna.

Institutet ska, i samverka med andra aktörer och intressenter, kontinuerligt utveckla samlingarna och metoder för insamling, dokumentation och bevarande.

Kvalitetsmodell - digitalisering

Kriterium: Samlingarnas status ska upprätthållas och utvecklas genom digital nyinsamling och digitalisering av de äldre samlingarna.

Mått 1: Minst 80 procent av årets nyinsamling ska finnas i digital form.

Mått 2: Minst 20 procent av det ljudande materialet i samlingarna från Lund och Umeå ska per helår digitaliseras under sammanlagt fem år, det vill säga från 2015 till och med 2019.

Resultat 1: 90 procent av den insamling som skett under året finns i digital form.

Resultat 2: Under 2016 har 24 procent av de ljudande accessionerna från Lund och Umeå digitaliserats. Det innebär att 36 procent av accessionerna är digitaliserade vid utgången av 2016.

Bedömning

Institutet dokumenterar kontinuerligt kulturella och språkliga uttryck i samtiden. Myndighetens fokus har under året varit de nationella minoriteterna. Material som är mångfacetterat har under året samlats in och tillförts arkiven. Samlingarna har kompletterats med material som tidigare saknats och från grupper som är underrepresenterade. Barn och ungdomars liv och vardag har dokumenterats med hjälp av insamlade svar på frågelistor. Insamlingen har resulterat i att stora empiriska material för framtida forskning har tillförts samlingarna.

Arbetet med att dokumentera, vårda och bevara samlingarna har skett enligt Riksarkivets regler och rekommendationer, vilket innefattar att etiska riktlinjer följts samt att rutiner för uppordning, accedering och digitalisering har setts över och omarbetats. Bland årets insamlade material finns bland annat inspelningar i form av audio- och videomaterial, textmaterial i form av uppteckningar, handlingar och brev samt fotografier, kartor och ritningar. Den omfattande arkivvård av såväl nyinkommet som äldre material som skett under året bidrar till arkivaliernas längre livslängd. Parallellt med arbetet att utöka och vårda samlingarna har metodutveckling skett i samverkan med andra nordiska traditionsarkiv.

Digitaliseringen av äldre och nyinkommet material har bidragit till att öka tillgängligheten och sökbarheten i arkiven och kvalitetskriteriet för digitalisering är väl uppfyllt. En stor del av det digitaliserade materialet har också tillgängliggjorts på institutets webbplats. Institutets omfattande digitaliseringsinsatser stärker det långsiktiga bevarandet, därtill ökas säkerheten och tillgängligheten och institutet bidrar till att främja ett levande kulturarv.

Det regionala perspektivet är centralt och insamling och dokumentation har skett i samverkan med lokala och regionala aktörer. Samverkan och samarbete med såväl privatpersoner som organisationer har inom flera olika insamlings- och dokumentationsprojekt möjliggjort att värdefullt material har kunnat tillföras samlingarna och att verksamheten har utvecklats.

Myndigheten bedömer att resultatet av verksamheten motsvarar målet för verksamhetsområdet och verksamhetsplanens målsättning för 2016. Arbetet har skett i den omfattning som planerats och nästan 19 årsarbetskrafter har avsatts för verksamhetsområdet.

Insamling och dokumentation

Under hela året har insamling av nytt material pågått inom institutets olika insamlings-, dokumentations- och forskningsprojekt. Insamlingen har skett genom intervjuer, inspelningar, webbenkäter, frågelistverksamhet, fältarbeten, fotodokumentationer, deltagande observationer och genom excerpering av externa källor. Materialet bidrar till en fördjupad förståelse av nutida språk och kultur, samtidigt som institutets äldre samlingar kompletteras, vilket i sin tur möjliggör förändringsstudier.

Inom flera av insamlingsprojekten har samverkan skett inom institutets olika ämnesområden. Institutet har i år fortsatt att utvärdera och utveckla insamlingsmetoderna. Stor samverkan har också skett med externa parter, till exempel inom samverkansprojektet *Interaktion och variation i pluricentriska språk* där insamling av drygt 1400 video- och/eller audioinspelningar i Sverige och i svensktalande Finland har avslutats. Det transkriberade materialet är nu redo att användas när projektet övergår i forskningsfasen.

Nationella minoriteters språk och kultur

Insamling, dokumentation och forskning om nationella minoriteters språk och kultur har under året haft en framträdande plats inom myndighetens verksamhetsområden. Institutets befintliga samlingar av frågor och svar inom minoritetsspråken har löpande granskats, diskuterats och uppdaterats för att säkerställa att samlingarna är i gott skick. En sammanställning av sammansatta tecken och partikelverb på teckenspråk, samt inspelning av dessa, har genomförts under året för att ligga till grund för kommande redigering och publicering på institutets webbplats.

Vidare har listor över tolkade samiska ortnamn i Sverige under året upprättats, ett omfattande arbete som kommer att fortsätta löpa under kommande år. Listorna ska tillgängliggöras på institutets webbplats och kommer att läggas in i

Ortnamnsregistret. En databas över namn på fisketräsk från 1500- och 1600-talen i området Ångermanland till Karesuando har upprättats. Databasen kommer att tillgängliggöras genom att införlivas som del i det digitala Ortnamnsregistret.

I projektet *I stadens utkant* har insamling i form av inspelningar gjorts för att dokumentera svensk-romska livsberättelser och lägerplatser. Det insamlade materialet har transkriberats för att kunna bearbetas vetenskapligt och så småningom publiceras i bokform.

Övriga minoriteters språk och kultur

Projektet *Det mångkulturella Sveriges onomastikon* avser att öka kunskapen om flerspråkighet och namnens roll i flerspråkigheten och i byggandet av identitet hos flerspråkiga personer i Sverige. Målet är att tillföra myndigheten flerspråkigt material rörande icke-officiella minoritetsspråk, till exempel arabiska och kurdiska. Under året har en webbenkät med temat Nya svenskers namn distribuerats på svenska och arabiska och djupintervjuer med framför allt arabisk- och somalisktalande personer har genomförts. Genom att insamlingen bedrivits även på arabiska har institutet erhållit material som tidigare saknats i samlingarna och underrepresenterade grupper har kunnat nås.

I projektet *Göteborgs språkliga landskap*, som är en pilotstudie i ett större samverkansprojekt med Göteborgs universitet, undersöks ett flerspråkigt område i Göteborg med fokus på namnlandskapet. Under året har olika typer av inskriptioner, med hjälp av fotografering, samlats in. Inom projektet *Hajj* har intervjuer med personer som ska resa, har rest eller vill resa på pilgrimsresan Hajj genomförts under året. Vidare har institutet samlat in och dokumenterat nyanländas berättelser. Flera av dessa berättelser finns både på arabiska och svenska. Under året har institutet även tagit emot en samling om estlandssvensk kultur, bestående av handlingar, fotografier, kartor och ritningar, som införlivats i myndighetens estlandssvenska samlingar.

Regional förankring

Enligt myndighetens uttalade ambition har insamling och dokumentation i så stor utsträckning som möjligt skett i samverkan med regionala aktörer, till exempel museer, hembygdsföreningar, studieförbund och kulturföreningar. Under året har nordsvensk samverkan kring insamling av ortnamn skett med lokala aktörer i Jämtland, Lappland och Norrbotten. Syftet är att samla in mer ortnamn, på såväl svenska som samiska och meänkieli. Inom ramen för projektet *Ägonamn i Unescos världsarvsområde Södra Ölands odlingslandskap* har samverkan med öländska hembygdsföreningar skett, där en insamling av totalt omkring 42 000 ägonamn har avslutats under året. En stor del av lokalsamhället har engagerats i arbetet och kunskapen om och förståelsen för ägonamnens kulturhistoriska värde har ökat väsentligt.

Som en del av institutets särskilda regionala satsning i södra Sverige har under året arbetet inom dialekter koncentrerats till Skåne och omkringliggande landskap. Med hjälp av hembygdsföreningar och hembygdsförbund har tillstånd från släktingar till intervjuade personer inhämtats. Dialektinspelningarna kommer att publiceras på institutets webbplats med hjälp av en nätbaserad dialektkarta. I projektet *Skånes nutida dialektgeografi* har intervjuer med informanter genomförts och spelats in och inom ramen för projektet *Samordning i svenskans historia* har under året inspelningar i Viskadalen i Västsverige genomförts. I projektet *Svenska dialekter i förändring* har dialektinspelningar genomförts i Osby i norra Skåne, Torsby i norra Värmland och Edsbyn i sydvästra Hälsingland. Under året har ca 50 personer intervjuats inom ramen för projektet.

Insamling med hjälp av allmänheten

Insamlingen av nyord har fortsatt med hjälp av informanter som bevakar dagspressen och via myndighetens webbplats där allmänheten kan skicka in nyord. Språkfrågor från allmänheten har fortlöpande samlats in som ett sätt att följa språkutvecklingen. De insamlade frågorna har dokumenterats och publicerats i Frågelådan på institutets webbplats och i mobilapplikationen Språkrådet. De utgör också underlag för den framtida inriktningen på språkrådgivningen.

Med hjälp av frågelistor som tillgängliggjorts och spridits till allmänheten via institutets webbplats har institutet under året samlat in samtida material om företeelser, traditioner, högtider, lekar och vardagliga praktiker som faller inom

ramen för det immateriella kulturarvet. Materialet har införlivats i samlingarna och ligger till grund för vidare vetenskaplig bearbetning i olika forskningsprojekt. Under året har insamlingar genomförts via frågelistor om bland annat hälsningar, städande, samlande, alla hjärtans dag, fika och lekar som Anden i glaset, Charlie, Charlie och Svarta madame. Vid sidan av själva insamlingen har institutet under året arbetat med att utvärdera och utveckla denna insamlingsmetod.

Ytterligare material om olika typer av nutida hem, som är kopplat till samarbetsprojektet *HEM*, har under året samlats in till institutet i samverkan med studenter. I projektet samlas kunskap om hemmets betydelse, göranden i hemmet och hemmet ur ett symboliskt perspektiv. Målet är att tillföra samlingarna nyproducerad kunskap om hemmets betydelse i samtiden.

Bevarande och digitalisering

Vård av samlingar och bibliotek

Omfattande arkivvård har genomförts under året, exempelvis i form av accedering av äldre material, utbyte av förvaringsmaterial för fotografier och negativ, upprättande av rutiner för accedering av språkligt material samt en ny arkivförteckning. Därtill har biblioteken katalogiserats och uppordnats.

Myndighetens digitaliseringsarbete

Institutets digitaliseringsarbete följer de riktlinjer, mål och prioriteringar som är beskrivna i myndighetens *It- och digitaliseringsstrategi* samt *Plan för digitalisering och tillgänglighet*. Samarbetet med Digisam vid Riksarkivet har under året varit fortsatt viktigt för att upprätthålla kvaliteten på institutets digitaliseringsarbete.

Institutet arbetar med att digitalisera samlingarna har fortlöpt och årets uppsatta kvalitetsmål för digitalisering har uppnåtts. En fortsatt prioritering när det gäller digitalisering av arkivmaterial har varit de omlokaliserade samlingarna i Lund och Umeå. I första hand har material som riskerar att förstöras tagits om hand. Även annat ljudmaterial på myndigheten, inklusive folkmusikinspelningar, har fortlöpande digitaliserats under året.

Myndigheten har under året också genomfört en stor insats för att digitalisera och tillgängliggöra samtliga publikationer som skapats inom

myndigheten. Sammanlagt har drygt 1109 publikationer skannats in till digitala pdf:er och en stor del av dem har under året också tillgängliggjorts på institutets webbplats. Arbetet fortlöper under kommande år med ett antal kvarvarande publikationer.

Särskilda digitaliseringsprojekt

I projektet *Sägenkartan* har en webbaserad interaktiv sägenkarta utarbetats för att så småningom kunna publiceras på institutets webbplats. Sägenkartan kommer att vara nordens största digitala webbaserade fulltextsamling med uppteckning av sägner och användbar för såväl forskarsamhället som en intresserad allmänhet. Under året har materialet till sägenkartan bearbetats och digitaliserats genom att ett stort antal folkminnesuppteckningar har transkriberats eller OCR-skannats. Under året har också ett omfattande arbete med att uppordna och digitalisera *Karl Gösta Gilstrings brevsamling* pågått. Samlingen består av tiotusentals brev och uppteckningar samt 250 timmar inspelade intervjuer. Drygt 4000 brev och några uppteckningar är nu digitalt tillgängliga och samlingen har också spridits till allmänheten med hjälp av en utställning på institutets webbplats. I projektet *Hitta folkmusiken*, med målet att tillgängliggöra folkmusikmaterial på institutets webbplats, har under året 532 filer digitaliserats.

I projektet *TORA*, som bedrivs i samarbete med Riksarkivet, har indexering och taggning av ortnamnsserier inletts. Målet är att skapa en ny forskningsmiljö och en nationell standard för att knyta samman historiska databaser kopplade till geografiska enheter. I ett annat digitaliseringsprojekt med syfte att *Digitalt tillgängliggöra ortnamnsregistret* har ett nytt gränssnitt utvecklats under året och material har bearbetats för att kunna föras in i databasen. Projektet att digitalisera och bygga upp en tillgänglig *Databas över Sveriges medeltida personnamn* har under året fortsatt genom att databasen har utökats och dess gränssnitt förbättrats. Även uppbyggandet av ett *Digitalt teckenspråksarkiv* har fortsatt, där en andra del av digitalisering av teckenspråksfilmer under året har avklarats. Ett

umesamiskt muntligt material har under året taggats av en extern expert med målet att de umesamiska inspelningarna ska bli lättare digitalt sökbara.

Digitalisering har under året också skett av bland annat ett romskt ordboksunderlag, 132 uppteckningskartor, jordeboksutdrag, en analog liggare, allt skånskt namnmateriale samt två tredjedelar av det skånska dialektmaterialet.

Av institutets resurser har fem årsarbetskrafter avsatts för digitalisering.

Svenska dialekter i förändring - exempel på enskild prestation

Svenska dialekter i förändring är ett femårigt forskningsprojekt finansierat av Svenska Akademien, med stöd från Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, och Vetenskapsrådet. Syftet med projektet är att undersöka hur dialektförändring och dialektanvändning ser ut på platser i Sverige som inte ligger nära en storstad, för att se om förändringen går till på samma sätt där som på platser nära storstäder.

För att få veta om sådan förändring ser ut på ungefär samma sätt i olika delar av Sverige, spelas personer in på tre olika platser som liknar varandra i storlek och invånarantal men där man ändå talar väldigt olika dialekt: Osby i norra Skåne, Torsby i norra Värmland och Edsbyn i sydvästra Hälsingland. I projektet används en kombination av vetenskapliga traditioner: dialektologi, sociolingvistik och samtalsanalys. Genom att kombinera de här forskningsfälten kan projektet hitta nya förklaringar till att dialekter förändras och förnyas.

Under året har ca 50 personer intervjuats inom ramen för projektet. Dialektinspelningarna har transkriberats och kommer nu att ligga till grund för forskningsprojektets vetenskapliga bearbetning.

Tabell D. Svenska dialekter i förändring

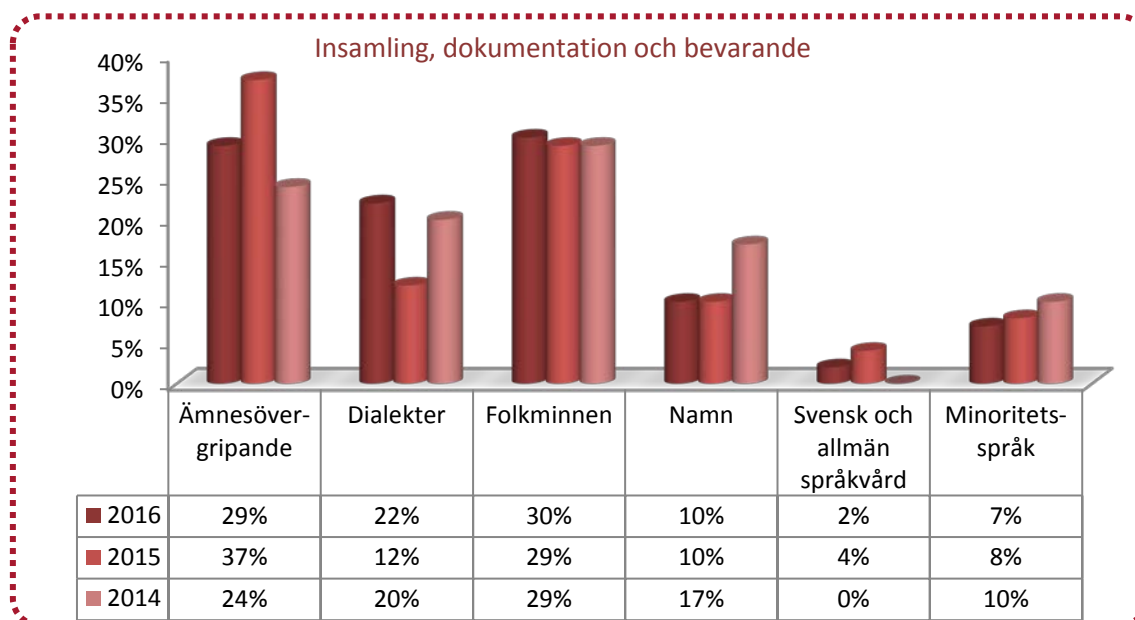
Fördelning (tkr)	2016	2015	2014
Externa intäkter	1248	823	975
Summa intäkter	1248	823	975
Kostnader för personal – direkta kostnader	-915	-649	-747
Driftskostnader – direkta kostnader	-266	-38	-97
Summa direkta kostnader	-1181	-687	-844
Projektet Svenska dialekter i förändrings andel av indirekta kostnader	-901	-378	-400
Projektet Svenska dialekter i förändrings andel av institutets totala kostnader	-2082	-1065	-1244
Prestationen Svenska dialekter i förändrings andel av institutets totala kostnader i procent	2,94 %	1,59 %	2 %

Kostnadsfördelningen i tabellen är beräknad på projektets andel, i procent, av totalt registrerade arbetstimmar i egenrapporteringsystemet Palasso under verksamhetsområdena Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning och Kunskapspridning.

De direkta kostnaderna i tabellen avser de kostnader som tillhör projektet och som bokförts i ekonomisystemet Agresso eller registrerats som arbetstid i egenrapporteringsystemet Palasso.

De indirekta kostnaderna i tabellen är projektets andel av kostnader som inte direkt kan knytas till projektet eller till myndighetens tre verksamhetsområden. Exempel på sådana kostnader är lokalkostnader, administrativa kostnader, finansiella kostnader och avskrivningskostnader.

Arbetstidsfördelning per ämnesområde

Figur 4. Arbetstidsfördelning för Insamling, dokumentation och bevarande per ämnesområde
Inom ämnesövergripande redovisas all digitalisering av inspelningar och större delen av skriftliga samlingar.

Källa: Palasso egenrapportering.

Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning

Detta verksamhetsområde kan i huvudsak beskrivas som en mängd parallella forskningsprojekt av olika omfattning som i stor utsträckning är integrerade med institutets övriga verksamhet samt vara ett stöd för denna. Varje enskilt forskningsprojekt innehåller olika moment av myndighetens verksamhetsområden. Forskningsresultaten redovisas i form av monografier, ortnamnsserier, ordböcker, artiklar, föredrag, undervisning, medverkan i medier samt webbpublicering. Institutet ger dessutom ut handböcker och läromedel. Institutet är ett välrenommerat forskningsinstitut och en naturlig samarbetspartner i forskarsamhället.

Övergripande kvalitativa mål

Institutet ska bedriva forskning av hög kvalitet inom sina ämnesområden och stärka sin forskning genom såväl långsiktiga som mer avgränsade projekt.

Forskningen ska i enlighet med institutets forskningsstrategi tjäna ett långsiktigt kunskapsuppbyggande. Forskningen bör även röra sig inom nya eller mindre utforskade delar av våra ämnesområden samt beakta barns och ungdomars närvaro och behov.

Institutet ska i forskningsverksamheten ta ansvar för att utveckla sina ämnesområden och bidra till kulturområdets utveckling.

Institutet ska samverka med aktörer som universitet, högskolor och akademier både inom och utanför landet, och dra nytta av kritisk granskning vid universitetens seminarier och i andra forskarkontakter.

Institutet ska vara en aktör i vetenskapssamhället och aktivt delta i det vetenskapliga samtalet.

Kvalitetsmodell - vetenskapliga artiklar

Kriterium: Institutets samlade vetenskapliga produktion ska kvalitetssäkras genom granskning av externa forskare.

Mått: Minst 80 procent av institutets vetenskapliga artiklar och rapporter som publiceras under året ska vara externt granskade före publicering.

Resultat: Av de vetenskapliga artiklar, rapporter och böcker som publicerats under året har 97 procent kvalitetssäkrats genom extern granskning.

Bedömning

Genom årets forskningsinsats har ny kunskap nåtts och forskningsresultat inom myndighetens ämnesområden har spridits både till forskarsamhället och det civila samhället. Institutets forskningsprofil är fortsatt stark. Myndighetens forskare har anlitats som experter och efterfrågan på kompetenser och tjänster har varit större än beräknad under året. Medarbetarna har aktivt deltagit i vetenskapliga miljöer och sammanhang. Många vetenskapliga artiklar har efter granskning blivit antagna för publicering i såväl svenska som internationella tidskrifter och medarbetare har recenserat facklitteratur och fungerat som sakkunniga i bedömningen av manus och artiklar för facktidskrifter och förlag, både i Sverige och internationellt. Kvalitetskriteriet för institutets vetenskapliga artiklar är väl uppfyllt.

Målsättningen i verksamhetsplanen har uppfyllts för de flesta av projekten. Ett par planerade projekt har blivit vilande framför allt på grund av att nya projekt tillkommit. Institutets forskare har rönt framgång i konkurrensen om externa forskningsmedel och några av myndighetens projekt bedriv med hjälp av extern finansiering. Flera forskningsprojekt har genomförts i samverkan med andra arkiv och lärosäten. De långsiktiga projekten har fortlöpt enligt plan.

För att ytterligare säkra forskningskvaliteten finns vetenskapliga referensgrupper knutna till flera av myndighetens forskningsprojekt. Under året har 18 årsarbetskrafter avsatts för forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning.

Myndigheten bedömer att forskning och forskningsrelaterade verksamheter håller hög kvalitet samt väl svarar mot målen för verksamhetsområdet.

Forsknings- och utvecklingsarbete

Institutets forskning är integrerad med institutets övriga verksamheter. Den stödjer språkvården och stärker de samlingar som institutet förvaltar. Forskningsprojekt har bedrivits inom samtliga av myndighetens ämnesområden och omfattar många olika teman. En del projekt är ämnesövergripande på så sätt att flera discipliner är involverade. Inom institutets samtliga discipliner finns en god vetenskaplig kompetens och en stor del av verksamheten inriktats just mot egen kvalificerad forskning.

Institutet har under året tagit fram en ny forskningsstrategi som gäller för åren 2016–2018. Forskningen ska ta sin utgångspunkt i samverkan mellan institutets discipliner och för den här perioden är de gemensamma inriktningsområdena a) samlingar och praktiker, b) immateriellt kulturarv, c) språkbruk och språkförändring samt d) uppföljning av språklagen. Därtill finns det inom verksamhetens olika ämnesområden mer specificerade och tidsbegränsade fokusområden.

I det strategiska forskningsarbetet betonas också vikten av att insamlingar, dokumentations-, forsknings- och utvecklingsprojekt särskilt uppmärksammar grupper som tidigare har varit underrepresenterade i arkiven och i forskningen. Arbetet ska i största möjliga utsträckning genomsyras av mångfald och sträva efter komplexa och mångrostade beskrivningar av sociala och kulturella identiteter under olika tider. Verksamheten ska uppmärksamma olika aspekter såsom ursprung, ålder, kön, genus och sexualitet, funktionsvarieteter, klass, trosuppfattning samt geografiska variationer.

Forsknings- och utvecklingsarbetet har under året resulterat i flera forskningsprojekt och resultaten av den forskning som bedrivits har nått ut till såväl forskarsamhället som den breda allmänheten och bidragit till att göra institutets samlingar kända.

Institutets forskare har bedrivit undervisning på såväl grund- som forskarnivå och också handlett studenter och doktorander under året. Forskarna har anlitats som opponenter och för sakkunniguppdrag, hållit föredrag och aktivt medverkat i vetenskapliga seminarier, symposier och konferenser. Flera av medarbetarna har anlitats för vetenskaplig granskning av artiklar till rapporter och tidskrifter. I år fick institutet också fler internationella forskningsuppdrag än vad som var beräknat vid ingången av året.

Institutets medarbetare ingår i olika forskarnätverk och expertgrupper, såväl nationella och nordiska som internationella. Här skapas goda förutsättningar för erfarenhetsutbyten och för att fånga upp samtida utvecklingstendenser inom forskningen. Bland flera organisationer och nätverk finns institutets medarbetare också representerade i styrelsen.

Institutets pågående forsknings- och utvecklingsprojekt

Institutets forskningsprojekt finansieras huvudsakligen inom förvaltningsanslaget men även genom anslaget 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet samt med externa medel.

Flera projektansökningar och ansökan om projektmedel har under året arbetats fram och skickats in till olika fonder och stiftelser. Under året har bland annat projektet *TillTal – Tillgängligt kulturarv för forskning i tal* beviljats anslag från Riksbankens Jubileumsfond och Kungl. Vitterhetsakademien. Projektet, som sker i samverkan med Kungliga Tekniska högskolan och Digisam, kommer att starta 2017.

Ett flertal manus har bearbetats och genomgått extern granskning inför publicering i såväl nationella som internationella tidskrifter och böcker.

Myndigheten har ett gott samarbete med universitet och högskolor, kulturarvsinstitutioner, organisationer och enskilda forskare och

flera av institutets pågående forsknings- och utvecklingsprojekt sker i samverkan med externa aktörer.

De forsknings- och utvecklingsprojekt som har varit aktiva under året är:

- *Antiziganismen och samlingarna*
- *Begriplighet för alla*
- *Dagens efternamn i Sverige*
- *Den fornsvenska och äldre nysvenska namnfrasens semantik, syntax och morfologi*
- *Det mångkulturella Sveriges onomastikon*
- *Djurnamn i Sverige*
- *En döende namnskatt*
- *En studie i Johan Ernst Rietz. Svenskt dialekt-lexikon*
- *Folkmun*
- *Fågelskådare*
- *Förnamn i Sverige*
- *Göteborgs språkliga landskap*
- *Halloween*
- *I stadens utkant*
- *Interaktion och variation i pluricentriska språk*
- *Judiskt vardagsliv*
- *Kampen om folktraditionen*
- *Language Resources Board*
- *Nya perspektiv på gamla minnen: att återvända till folkminnessamlingarna*
- *Resandefolkets språk och kultur*
- *Samordning i svenskans historia*
- *Släktnamn i smältdegeln*
- *Stockholmska*
- *Swe-Clarin*
- *Svensk dialekthandbok*
- *Svenska dialekter i förändring*
- *Sägenkartan*
- *Tonåringars attityder till namn*
- *TORA-projektet*
- *Äldre och yngre göteborgska*

Anslag 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Av institutets pågående forsknings- och utvecklingsprojekt har flera hel- eller delfinansierats av anslaget 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (FoU-anslag). Medlen har utlysts internt och institutets forskningsgrupp har, utifrån de riktlinjer som finns framtagna för institutet, berett ansökningarna och ett förslag till fördelning. Beslut om fördelning har sedan fattats av generaldirektören. Prioriteringar har gjorts utifrån institutets forskningsstrategi.

Följande projekt har under 2016 erhållit FoU-medel:

- *Beskrivning av Göteborgsdialekten*
- *Effekter av klarspråkarbete*
- *Hajj – en svensk tradition*
- *Karl Gösta Gilstrings brevsamling*
- *Läsarenkät för tidskriften Kieliviestis prenumeranter*
- *Nätpublicering av inspelningar från Skåne*
- *OGB och digital humaniora*
- *Pedagogiskt material om nyord*
- *Romer och resande i det nordiska kulturarvet*
- *Romsk vardag*
- *Skånes nutida dialektgeografi*
- *Språkrådgivning på vetenskaplig grund*
- *Ägonamn inom södra Ölands odlingslandskap*

I ett par av projekten som erhållit FoU-medel har det främsta arbetet skett i forskningens insamlingsfas, vilket betyder att projektet enbart eller till större delen finns redovisat under verksamhetsområdet Insamling, dokumentation och bevarande. För ytterligare ett par FoU-projekt har forskningsarbetet fortskridit så långt att årets arbetsinsats har koncentrerats kring verksamhetsområdet Kunskapspridning, vilket i sin tur bidrar till kulturområdets utveckling i enlighet med ändamålet för anslaget.

En viss seminarieverksamhet, resekostnader i samband med materialinsamling och konferenser samt uppbyggandet av databaser har finansierats av FoU-anslaget. Detta möjliggör institutets medverkan i forskningssamhället och det bidrar till att stärka den egna kompetensen och forskningsidentiteten samt utveckla institutets infrastruktur.

Projekt för ortnamnsserier och ordböcker

Ortnamnsserier och ordböcker är det över till mest resurskrävande forskningsområdet inom institutet. Här återfinns flera grundforskningsprojekt som utgår från institutets arkivmaterial och bidrar till ett långsiktigt kunskapsuppbyggande. Till flertalet av de långsiktiga ortnamns- och ordboksprojekten finns vetenskapliga referensgrupper knutna där externa forskare inom ämnena ingår.

Under 2016 har följande projekt varit aktiva:

- *Atlas Linguarum Europae*
- *Ordbok för meänkieli*
- *Ordbok över folkmålen i Övre Dalarna*
- *Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län*
- *Skånes ortnamn*
- *Svenskt dialektlexikon*
- *Sveriges medeltida personnamn*
- *Sveriges ortnamn*
- *Uppsala stads gatunamn*
- *Övre Norrlands ortnamn*

Under 2016 ägnades nästan två och en halv årsarbetskrafter åt projekt med ordböcker och bokserier. Utöver årsarbetskrafterna bidrar dessutom tidigare medarbetare och externa forskare vid universitet och högskolor med manus och granskning.

I stadens utkant - exempel på enskild prestation

Projektet *I stadens utkant – svensk-romska livsberättelser och lägerplatser från 1900-talet* är ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt med syftet att i samskapande med svenska romer synliggöra och skapa ny kunskap om en del av Sveriges historia med fokus på lägerplatser,

livsberättelser och materiell kultur samt att införliva denna hittills osynliga del av kulturarvet i statliga samlingar.

Målet är att skapa ny kunskap om att leva som rom i Sverige, då som nu, och att materialet tillförs arkivet och blir sökbart så att det i framtiden kan fortsätta att beforskas.

Projektet sker i samverkan med Historiska museet, Stiftelsen Kulturmiljövård, Mångkulturellt centrum och É Romani Glinda. Det finansieras av Riksantikvarieämbetet och Historiska museet. Under året har projektet bedrivits inom samtliga tre verksamhetsområden. Ett stort material har samlats in, transkriberats och vetenskapligt bearbetats. En vetenskaplig artikel har författats och manus till en monografi har skrivits. Genom föredrag och föreläsningar, presentationer och visningar samt medverkan i olika medier har forskningsresultat och kunskap om projektet tillgängliggjorts både i forskarsamhället och för den intresserade allmänheten. Projektet har fått stor spridning såväl nationellt som internationellt.

Kvaliteten i projektet har säkrats bland annat genom refereegranskningar och samarbeten med engagerade personer på fältet och med forskare vid flera olika lärosäten och kulturarvsinstitutioner.

Tabell E. I stadens utkant

Fördelning (tkr)	2016	2015
Externa intäkter	274	38
Summa intäkter	274	38
Kostnader för personal – direkta kostnader	-274	-38
Driftskostnader – direkta kostnader	0	0
Summa direkta kostnader	-274	-38
Projektet I stadens utkants andel av indirekta kostnader	-151	-42
Projektet I stadens utkants andel av institutets totala kostnader	-425	-80
Prestationen I stadens utkants andel av institutets totala kostnader i procent	0,6 %	0,12 %

Kostnadsfördelningen i tabellen är beräknad på projektets andel, i procent, av totalt registrerade arbetstimmar i egenrapporteringsystemet Palasso under verksamhetsområdena Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning och Kunskapspridning.

De direkta kostnaderna i tabellen avser de kostnader som tillhör projektet och som bokförts i ekonomisystemet Agresso eller registrerats som arbetstid i egenrapporteringsystemet Palasso.

De indirekta kostnaderna i tabellen är projektets andel av kostnader som inte direkt kan knytas till projektet eller till myndighetens tre verksamhetsområden. Exempel på sådana kostnader är lokal-, administrativa-, finansiella- och avskrivningskostnader.

Swe-Clarin - exempel på enskild prestation

Swe-Clarin är ett forskningsinfrastrukturprojekt som arbetar för att göra stora språkliga material tillgängliga för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning i Sverige och Europa. Institutet har utsetts till kunskapscentrum och samverkar med KTH, Linköpings universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Riksarkivet, Stockholms universitet och Uppsala universitet. Projektet ingår i det större EU-projektet *Clarin* (Common Language Resources and Technology Infrastructure) och finansieras av Vetenskapsrådet.

Under 2016 har arbetet med att bygga upp en fungerande organisation och verksamhet fortsatt.

En omfattande inventering av språkresurser har gjorts och inventeringen har resulterat i beslut att tillgängliggöra flera nya resurser för forskning. Utredningar av materialomfattning, kvalitet, av-

tal och licenser, annotering, format och tillhandahållande har genomförts. Strukturer för lagring och bearbetning av språkresurser har arbetats fram, korpusar har sammanställts och material har digitaliserats, försetts med metabeskrivningar och tillförts databaser.

En artikel har publicerats och ett seminarium om digital infrastruktur för humanistisk- och samhällsvetenskaplig forskning har arrangerats. Även ett par workshops har anordnats och institutets forskare har under året presenterat projektet vid seminarier, konferenser och workshops i Sverige och Norden.

Projektet har också tillgängliggjorts på webbplatser, via posterpresentationer på konferenser, genom informationsblad och på en blogg.

Swe-Clarin-projektet fortlöper enligt plan och projektets kvalitativa mål på tydlighet och långsiktighet har uppnåtts. Kraven på att projektet följer plan och inriktning har säkerställts genom deltagande och medverkande i olika arbetsgrupper

Tabell F. *Swe-Clarin*

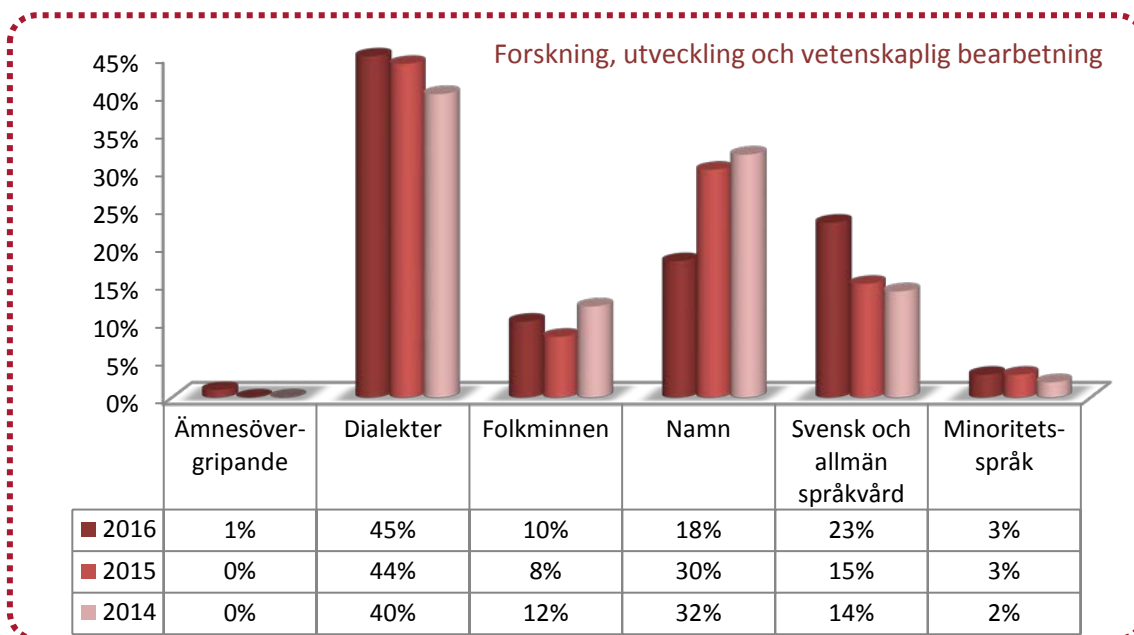
Fördelning (tkr)	2016	2015
Externa intäkter	671	370
Summa intäkter	671	370
Kostnader för personal – direkta kostnader	-856	-392
Driftskostnader – direkta kostnader	-42	-8
Summa direkta kostnader	-898	-400
Projektet <i>Swe-Clarins</i> andel av indirekta kostnader	-518	-605
Projektet <i>Swe-Clarins</i> andel av institutets totala kostnader	-1416	-1005
Prestationen <i>Swe-Clarins</i> andel av institutets totala kostnader i procent	2,0 %	1,5 %

Kostnadsfördelningen i tabellen är beräknad på projektets andel, i procent, av totalt registrerade arbetstimmar i egenrapporteringsystemet Palasso under verksamhetsområdena Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning och Kunskapsspridning.

De direkta kostnaderna i tabellen avser de kostnader som tillhör projektet och som bokförts i ekonomisystemet Agresso eller registrerats som arbetstid i egenrapporteringsystemet Palasso.

De indirekta kostnaderna i tabellen är projektets andel av kostnader som inte direkt kan knytas till projektet eller till myndighetens tre verksamhetsområden. Exempel på sådana kostnader är lokalkostnader, administrativa kostnader, finansiella kostnader och avskrivningskostnader.

Arbetstidsfördelning per ämnesområde

Figur 5. Arbetstidsfördelning per ämnesområde inom Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning

Källa: Palasso egenrapportering.

Kunskaps spridning

Kunskaps spridning avser hur myndigheten når ut med det material, den kompetens och den samlade kunskap institutet förfogar över. Institutet har en omfattande rådgivning, för både forskare och allmänhet, inom myndighetens alla ämnesområden. Vidare anordnas föreläsningar, visningar och konferenser. Delar av myndighetens arbete publiceras i böcker, artiklar och krönikor. En viktig källa till kunskaps spridning är institutets webbplats. Institutets kunskaps spridning sker i samverkan med andra aktörer inom språk- och kulturområdet.

Övergripande kvalitativa mål

Kunskapen om språk och immateriella kulturarv ska spridas och den språkliga situationen för de nationella minoriteterna ska göras tydlig för institutets målgrupper.

Institutet ska främja ett levande kulturarv genom att tillhandahålla och göra det möjligt att använda institutets samlingar.

Institutets webbplats ska vara tillgänglig för alla.

Samverkan och kunskapsutbytet med andra kunskaps- och minnesinstitutioner, liksom med statliga myndigheter, kommuner och det civila samhället ska utvecklas.

Kvalitetsmodell - presentation av pågående forskning

Kriterium: Institutet ska vara en synlig och kompetent aktör inom vetenskapssamhället och i det civila samhället.

Mått 1: Pågående forskning och verksamhet ska under året presenteras vid minst 25 konferenser eller seminarier, anordnade av vetenskapssamhället.

Mått 2: Pågående forskning och verksamhet ska presenteras för en bredare allmänhet vid minst 25 tillfällen.

Resultat 1: Institutets medarbetare har under 2016 presenterat pågående forskning inom myndighetens verksamhetsområden vid 59 konferenser, seminarier, workshops och symposier inom vetenskapsområdet, såväl nationellt som internationellt.

Resultat 2: Under 2016 har institutets medarbetare vid 75 olika föredrag riktade mot allmänheten, museer, hembygdsföreningar och flera andra organisationer, presenterat myndighetens verksamhet och forskning.

Bedömning

Institutets medarbetare har aktivt bidragit till att institutets webbplats är en central plattform i förmedlingen och tillgängliggörandet av myndighetens verksamhet utåt. Webbresurser för barn och unga, med pedagogiskt material anpassat för skolelever i olika åldrar, har utvecklats och uppdaterats löpande och webbläromedel mot olika målgrupper har under året tagits fram. Majoriteten av myndighetens publikationer finns sedan 2016 tillgängliga i digital form, fria för alla att läsa och ladda ner. Med hjälp av sociala medier har institutet spridit kunskap till såväl riktade målgrupper som en bred allmänhet och en del av rådgivningsverksamheten har skett i digitala kanaler där allmänheten snabbt och effektivt kan ställa och få svar på frågor.

Institutets forskare har varit efterfrågade som föredragshållare och som experter i etablerade nätverk och grupper inom institutets ämnesområden. Medarbetare har också regelbundet medverkat som experter i långsiktiga samarbeten med tidningar och facktidskrifter, liksom i direkta inslag i tv, radio och dagspress. På regelbunden basis har också samarbeten med myndigheter, kommuner, landsting och andra organisationer inom offentlig sektor skett, liksom med föreningar, museer och skolor.

Rådgivningens omfattning är stor och har väckt vidare intresse för instituttets ämnesområden och verksamhet. Svar på förfrågningar och service till arkivbesökare har fungerat väl.

Resultatet för 2016 motsvarar målen för verksamhetsområdet och verksamhetsplanens målsättning har uppnåtts. Kvalitetskriteriet för presentation av pågående forskning inom instituttet, är väl uppfyllt. Under året har 36 årsarbetskrafter avsatts för arbetet inom Kunskapsspridning.

Extern medverkan

Instituttet har en bred kontaktyta till lärosäten, andra myndigheter, organisationer, ideella föreningar och allmänheten. Genom att aktivt delta i det svenska, nordiska och internationella forskarsamhället har medarbetarna bidragit till att instituttet behåller sin starka ställning där. En stor och viktig del i kunskapsspridningen har därför varit medarbetarnas kontinuerliga medverkan som föredragshållare och deltagare vid vetenskapliga seminarier och konferenser i Sverige, Norden samt övriga Europa och världen.

Instituttets medarbetare har också anlitats som föredragshållare av kommuner, andra myndigheter, föreningar, museer och skolor. Som ett led i arbetet med aktiv kunskapsspridning har instituttet dessutom deltagit i flera lokala kulturevenemang som berör myndighetens ämnesområden, till exempel på Släktforskar dagarna i Umeå, Släktforskningsdagen i Linköping, Arkivens dag i Uppsala och Lund samt Kultur- och vetenskapsfestivalen i Helsingborg.

Egna evenemang

Instituttet har anordnat egna seminarier och tillställningar med syfte att sprida kunskap och sammanföra aktörer inom myndighetens ämnesområden. Under 2016 har instituttet bland annat arrangerat två heldagssymposier om språkforskning, ett folkloristiskt seminarium, språkvårdsseminarier i romska och sverigefinska, workshops om Begriplighet för alla, Language Resources Board och språkteknologi i anslutning till projektet Swe-Clarín samt en workshop om romer och resande i det nordiska kulturarvet.

Under Arkivens dag i november 2016 höll instituttet öppet hus i Uppsala med arkivvisningar och föredrag för allmänheten. Inom en populärvetenskaplig föreläsningsserie, arrangerad av instituttet i samarbete med flera Uppsala-anknutna arkivinstitutioner, har instituttet under året hållit föredrag om namn på husdjur samt dialekten stockholmska. På Arkivcentrum i Lund arrangerade instituttet i samverkan med Svenska Unescorådet ett seminarium om Världsmminnesprogrammet.

Inom klarspråksverksamheten har instituttet nått ut till allt fler myndigheter, kommuner och landsting och under året har instituttets klarspråksexperter hållit flera seminarier för dessa målgrupper. Under årets Språkrådsdag, ett årligt evenemang med gott genomslag i språksamhället, delade kulturministern ut Klarspråkskristallen och Minoritetsspråkspriiset.

Instituttet medverkade också som utställare på Bok & bibliotek 2016 med egna monteraktiviteter i form av föredrag, bokpresentationer och samtal samt med miniseminarier i bokmässans regi. Flera medarbetare medverkade också i andra utställares monterprogram.

Expertutlåtanden

Instituttets medarbetare har anlitats som ämnesexperter i olika sammanhang och har därigenom besvarat ett antal remisser och enkäter under året. Därutöver har instituttet löpande handlagt ärenden rörande ortnamnsvård från bland andra Lantmäteriet, Postnord, kommunerna och stiftens samt ärenden om personnamn från Patent- och registreringsverket. Instituttet har även granskat förslag till namn på allmänna kartor.

Språkpolitik

Instituttet har till uppgift att följa tillämpningen av språklagen och sprida kunskap om och verka för att stat och kommun använder svenskan och de nationella minoritetsspråken i enlighet med lagar och förordningar. Även i år arrangerades Språkpolitikens dag, då instituttet tillsammans med inbjudna gäster uppmärksammar aktuella insatser, diskussioner och händelser som rör svensk språkpolitik. Under året publicerades också den årligen återkommande omvärldsrapporten, en analys av omvärlden med fokus på det aktuella årets viktiga språkpolitiska händelser, liksom på väsentliga mediala debatter i språksamhället. Som språkpolitisk expertinstans har instituttet också bidragit med utlåtanden i olika remisser under året.

Rådgivningsverksamhet

En stor och viktig del av kunskapsspridningen har också skett i form av daglig rådgivning till allmänheten, forskare och massmedia. Frågor har besvarats via e-post, telefon och sociala medier.

Institutets rådgivning bemannas av experter inom de olika ämnesområdena. Som ett komplement till den dagliga rådgivningen finns mobilapplikationen Språkrådet, med ett urval av de populäraste frågorna och svaren i webbrådgivningstjänsten Frågelådan. Kunskap inom institutets ämnen och verksamhet har också spridits via institutets webbplats och digitala kanaler, som under året har utökats med en YouTube-kanal och ett Instagramkonto med fokus på folkminnen.

Pedagogisk verksamhet

Institutet har en särskild arbetsgrupp som under året arbetat med att utveckla myndighetens barn- och ungdomsverksamhet och arbetar löpande med att upprätta och upprätthålla myndighetens samarbeten med grund- och gymnasieskolor.

Institutets forskare har under året hållit kurser, seminarier, föreläsningar och arkivvisningar för såväl grundskole- och gymnasieelever som universitetsstudenter och doktorander inom ämnen som etnologi, dialektologi, folkloristik, arkivvetenskap, historia, kulturanalys, kulturarvsstudier, kulturvård och svenska.

Under året har grunden till en digital arkivväska arbetats fram. Arkivväskan, som lanserades på institutets webbplats, innehåller pedagogiskt material om olika väsen, sagor och sägner, ordspråk och talesätt, lästips och länkar. Under året har också två nya webbläromedel arbetats fram och publicerats. Det ena handlar om *Nyord i skolan* och vänder sig till gymnasieelever och innehåller uppgifter, diskussionsfrågor och redovisningsförslag med koppling till nyord och nyordslistan. I ett annat webbläromedel, *Svenska från olika håll*, som handlar om språklig variation finns avsnitt om svenska dialekter, ortnamn och personnamn, minoritetsspråk i Sverige och stil och stilmått på texter. Materialet kan användas i hela svenskämnet, men fokuserar på svenska som andraspråk och är anpassat för elever som läser svenska för invandrare.

Institutet har under året även hållit språkvårdskurser för skol-, vård- och administrativ personal

i förvaltningskommunerna för finska. Kurser om svenskt efternamnskick har genomförts, liksom ett antal olika utbildningsdagar om ortnamn och ortnamnsvård. Dessutom har en förstudie om behovet av ett material om minoritetsspråk riktat mot högstadieskolor genomförts och redovisats i form av en rapport.

Publika arkivvisningar

Myndighetens forsknings- och referensbibliotek har tillhandahållit publicerat material av värde för forskning inom institutets ämnesområden. Publika visningar av och föreläsningar om samlingarna har genomförts på arkiven under året, varav flertalet för elever och lärare men även för allmänheten och aktörer inom kulturarvssektorn. Besökande studenter, forskare och andra intresserade har fått vägledning i arbetet med institutets material och tagit del av institutets samlingar. Institutets medarbetare har också varit behjälpliga vid grupparbeten, uppsatsskrivande och specialarbeten.

Publikationer

Produktionen av publikationer och rapporter om aktuella frågor om institutets verksamhet har pågått under året. Myndigheten har publicerat forskningsresultat i böcker, tidskrifter, uppsatser med mera, i såväl populärvetenskapliga som vetenskapliga sammanhang. Flera medarbetare har också fått externt granskade vetenskapliga artiklar antagna till internationella tidskrifter. Institutets forskare har skrivit recensioner av vetenskapliga publikationer samt själva blivit recenserade.

Under årets bokmessa lanserades den andra upplagan av *Svenskt ortnamnslexikon*. Boken har uppmärksammats stort i medier och varit eftertraktad av en intresserad allmänhet. Under året har också ett flertal andra tryckta böcker, tidskrifter och informationsblad givits ut (se tabell g). Mindre artiklar om institutets ämnen har publicerats kontinuerligt på institutets webbplats, liksom rapporter och redogörelser.

Tabell G. Av institutet nyttgivna tryckta publikationer

Publikationer utgivna 2016	Ämnesområde
<i>Dräktalmanacka. Boda socken, Dalarna</i>	Folkminnen
Informationsbladet <i>Klarspråk</i> (fyra nummer)	Svensk och allmän språkvård
<i>Ordbok över folkmålen i övre Dalarna</i> , häfte 42	Dialekter
<i>Skånes ortnamn 19: Torna härad och Lunds stad</i>	Namn
<i>Skånes ortnamn 21: Villands härad och Kristianstads stad</i>	Namn
<i>Svenskt ortnamnslexikon</i> , 2:a upplagan	Namn
<i>Sveriges språk i siffror</i> (annat förlag)	Svensk och allmän språkvård
<i>Sveriges medeltida personnamn</i> , häfte 17	Namn
Tidskriften <i>Kieliviesti</i> (fyra nummer)	Minoritetsspråk
<i>Övre Norrlands ortnamn 8A:1: Ortnamnen i Västerbottens län</i>	Namn

Tillgängliggörande

För att verksamheten ska vara aktuell, relevant och angelägen för medborgarna strävar institutet efter att finnas i de digitala rum där medborgarna verkar. Institutet har ambitionen att vara innovativt och kreativt genom att hitta nya sätt att digitalt producera och tillgängliggöra forskning och kunskap, liksom att nå ut till barn och ungdomar genom att anpassa sättet som det digitala materialet förmedlas på.

Webbplatsen är en av de främsta kanaler genom vilken institutet har förmedlat och tillgängliggjort myndighetens kunskap och forskning. Webbplatsen har uppdaterats kontinuerligt med ny information och aktuella reportage, nyheter och notiser om institutets verksamhet och medarbetare. Myndighetens publicerade databaser har varit fortsatt välbesökta liksom andra webbtjänster, som till exempel rådgivningsdatabasen Frågelådan. Under året har antalet besök på webbplatsen ökat jämfört med föregående år.

Under året har institutet lanserat ett flertal nya webbtjänster och –sidor som riktats mot allmänheten eller målgruppen barn och ungdomar. Bland annat har en digital arkivväska lanserats, riktad mot lärare och elever från förskolan till årskurs tre. Två nya läromedel har publicerats: *Nyord i skolan* som vänder sig till gymnasieelever samt *Svenska från olika håll* som är särskilt anpassat för elever som läser svenska för invandrare. I den nya webbtjänsten *Ortnamn på teckenspråk* kan användarna via en karta över Norden lära sig hur man säger ortnamn och namn på länder på teckenspråk, samt varför tecknet ser ut som det gör och vad ortnamnet har för betydelse och bakgrund. Under året har också

två webbutställningar lanserats: *Dräkten för dagen* som bygger på den under året utgivna boken *Dräktalmanacka. Boda socken, Dalarna*, och *Gilstrings samling* som bygger på folklivsforskaren Karl Gösta Gilstrings omfattande brevsamling. En julkalender med innehåll från institutets ämnesområden publicerades i december månad. Myndighetens omfattande arbete med att digitalisera samtliga publikationer har under året resulterat i att det på webbplatsen finns drygt 700 digitalt tillgängliga publikationer, som är fria för alla att läsa och ladda ner.

I arbetet med tillgängliggörandet av institutets ämnen och verksamhet har institutets webbplats samspelat med andra digitala kanaler genom att medarbetare aktivt spridit information om institutets webbsidor och webbtjänster. Myndigheten arbetar för närvarande med digitala kanaler som Facebook, Twitter, YouTube och Instagram men strävar fortsatt med att utveckla närvaron i digitala rum och sociala medier. Mobilapplikationen Språkrådet, som innehåller frågor och svar om svenska språket, är ett annat exempel på hur institutet arbetar med kunskapsspridning.

Medverkan i mediasammanhang

Intresset från medier har varit fortsatt stort och institutets anställda har medverkat kontinuerligt i debatter, intervjuer, skrivit artiklar och utfört redaktionellt arbete i tryckta medier. Medarbetare har under året uttalat sig i tv, radio, dagspress och facktidsskrifter.

Gilstrings samling - exempel på enskild prestation

Karl Gösta Gilstring var en dedikerad folklivs-forskare med ett nätverk av 700 meddelare spridda över hela Sverige, Svensk-Amerika, Åland och Finland. Hans samling i institutets arkiv betraktas allmänt som den mest omfattande samlingen som har upprättats av en enskild nordisk forskare i modern tid. Brevsamlingen består av 8 000 originalbrev som genererat 70 000 uppteckningar, fördelade på 117 sockensamlingar ordnade efter innehåll. I arkivet finns också cirka 250 timmars ljudinspelningar som i huvudsak består av Gilstrings intervjuer med sagesmän- och kvinnor.

Hösten 2015 startades ett projekt på institutet för att uppordna och digitalisera breven i Karl Gösta Gilstrings efterlämnade samling och göra dem tillgängliga för forskning. Två personer projektanställdes för att under 2016 arbeta med detta. Resultatet blev 4 000 digitaliserade brev samt några digitaliserade uppteckningar. Materialet publicerades i form av en webbutställning på institutets webbplats. Det ligger också till grund för två andra pågående forskningsprojekt, *Nya perspektiv på gamla minnen: att återvända till folkminnessamlingarna* samt det nystartade projektet *Tilltal*. Digitalisering och tillgängliggörande, parallellt med vetenskaplig bearbetning av samlingen kommer att fortlöpa under kommande år.

Tabell H. Gilstrings samling

Fördelning (tkr)	2016
Externa intäkter	0
Summa intäkter:	0
Kostnader för personal – direkta kostnader	-321
Driftskostnader – direkta kostnader	0
Summa direkta kostnader	-321
Projektet Gilstrings samlings andel av indirekta kostnader	-1131
Projektet Gilstrings samlings andel av institutets totala kostnader	-1452
Prestationen Gilstrings andel av institutets totala kostnader i procent	2,05 %

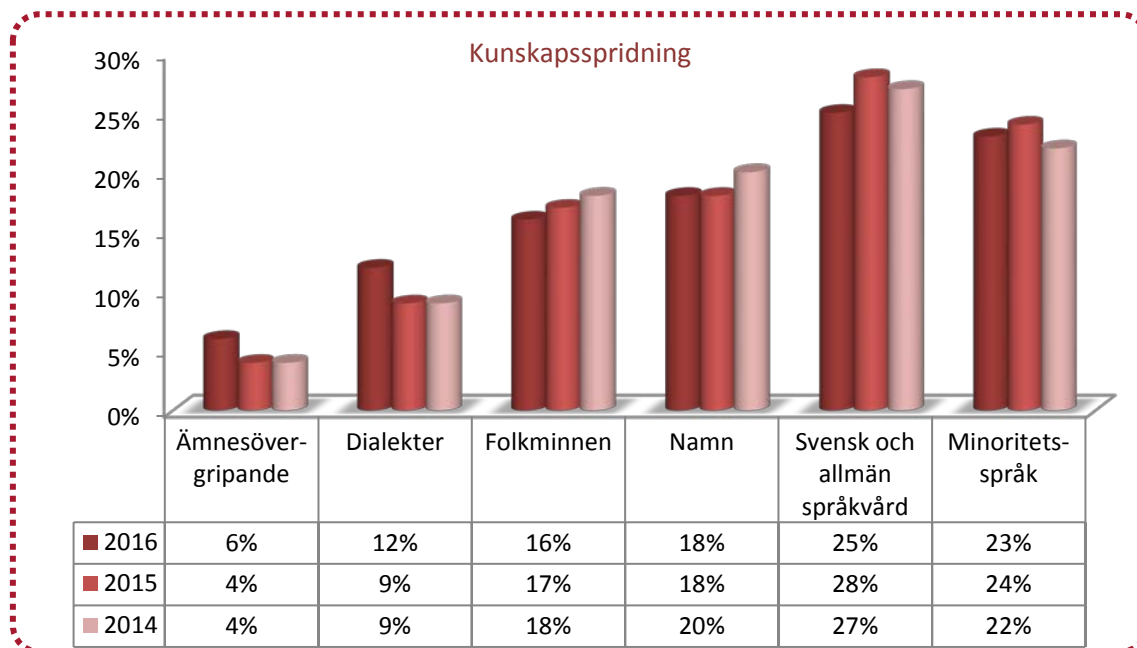
Kostnadsfördelningen i tabellen är beräknad på projektets andel, i procent, av totalt registrerade arbetstimmar i egenrapporteringsystemet Palasso under verksamhetsområdena Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning och Kunskapsspridning.

De direkta kostnaderna i tabellen avser de kostnader som tillhör projektet och som bokförts i ekonomisystemet Agresso eller registrerats som arbetstid i egenrapporteringsystemet Palasso.

De indirekta kostnaderna i tabellen är projektets andel av kostnader som inte direkt kan knytas till projektet eller till myndighetens tre verksamhetsområden. Exempel på sådana kostnader är lokalkostnader, administrativa kostnader, finansiella kostnader och avskrivningskostnader.

Arbetstidsfördelning per ämnesområde

Figur 6. Arbetstidsfördelning av Kunskapsspridning per ämnesområde

Källa: Palasso egenrapportering.

Redovisning av kompetensförsörjningen

Förmågan att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla kompetens är nödvändig för att institutet ska kunna genomföra sitt myndighetsuppdrag.

Ett långsiktigt och strategiskt fokus för myndigheten har varit att höja kompetensen inom såväl kärn- som stödverksamhet. Många anställda är i dag forskningsmeriterade vilket bidrar till att hålla en hög kvalitet på den forskning som bedrivs inom myndigheten.

Institutet har också arbetat för att skapa enkla och tydliga processer för de anställda. Med målet att underlätta medarbetares dagliga arbete och stimulera till samarbeten inom och mellan verksamhetsområden arbetade institutet under 2016 med att utveckla ett nytt socialt intranät.

I dialog med arbetstagarorganisationerna har myndigheten under året tecknat ett nytt arbetstids- och reseavtal. Även arbetsmiljöpolicyn har setts över, i samband med nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö. En parts-gemensam arbetsmiljöutbildning har genomförts med hjälp av företagshälsovården, som ett led i att öka förutsättningarna för förtroendevalda och ledningen att arbeta för en god arbetsmiljö.

Under året har implementering av ett nytt omställningsavtal skett. Avtalet som togs fram av myndigheten i december 2015 har av Trygghetsstiftelsen lyfts fram som ett gott exempel. Styr-dokumentet Policy för lika villkor granskades under året av Diskrimineringsombudsmannen (DO), med godkänt resultat. Det DO framför allt undersökte var om institutet har en utarbetad jämställdhetsplan.

Arbetet med jämställdhet och mångfald har varit en viktig fråga för myndigheten, i såväl kärn-

verksamhetens aktiva insamlings- och forskningsprojekt som i stödverksamhetens dagliga administration och utvecklingsarbete. Förhållandet kvinnor/män bland de anställda är i dagsläget 72/28. Denna obalans har beaktats vid nyrekrytering, när kandidater med likvärdiga meriter behöver skiljas åt.

Medelåldern bland institutets medarbetare är 47,6 år med tyngdpunkten i spannet 40–50 år. Sjukfrånvaron (5,3 %) håller ungefär samma nivå som föregående år och insatser har gjorts för att långsiktigt kunna sänka sjuktalen, bland annat genom systematiskt arbetsmiljöarbete i form av ronder, utbildning och medarbetarundersökningar.

Årets genomförda medarbetarundersökning var en uppföljning av den undersökning som gjordes 2015. Förutom en väldigt hög svarsfrekvens (97 %) konstaterades en positiv utveckling på flera områden. Till exempel upplever fler att de hinner med arbetet inom arbetstiden samtidigt som färre upplever besvär av stress. Resultatet indikerar också att medarbetarna är stolta över att arbeta på myndigheten, att fler samarbeten mellan avdelningar sker, liksom att möjligheten till utveckling upplevs som god.

Under året har institutet, inom ramen för de två regeringsuppdragen om att anordna praktikplatser, tagit emot två nyanlända personer och två personer med funktionsvariation. En av dessa praktikplatser ledde till en anställning inom ramen för VASA-avtalet. Därtill har praktik erbjudits för långtidsarbetslösa samt till studenter vid högskola/universitet som önskat praktik inom våra ämnesområden.

Myndigheten har under året hanterat 37 nyrekryteringar, varav 12 tillsvidareanställningar och 25 visstidsanställningar, vilket tyder på att institutet är en fortsatt attraktiv arbetsplats.

Åtgärder för nationella minoriteter

Redovisning av anslag 7:1 anslagsposter 6 och 16

Institutet för språk och folkminnen ska i enlighet med mål och återrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2016 redovisa hur medlen från anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter har använts. Anslaget omfattar både språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken (anslagspost 6) och revitaliseringsinsatser i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken (anslagspost 16). Myndigheten har också redovisat detta i en särskild rapport till Länsstyrelsen i Stockholms län och till Sametinget.

Språkvård för nationella minoritetsspråk (ap. 6)

Anslagsposten har använts för att bygga upp, bedriva och utveckla språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romska. Fördelningen mellan språken framgår av tabell I.

Språk	Belopp i tkr
Finska	100
Jiddisch	17
Meänkieli	800
Romska	76
Övrigt	7
Summa	1 000

Källa: ekonomisystemet Agresso.

Finska

Medel har använts till ett språkvårdsseminarium, deltagande i Finska språkvårdssdagarna samt ett översättarseminarium, arvoden för den finska terminologigruppen, inköp av språkvetenskaplig litteratur, tidningar och tidskrifter samt till att bekosta möten för institutets referensgrupp i finska och redaktionskommittén för tidskriften Kieliviesti.

Jiddisch

Medel har använts till deltagande i ett internationellt jiddischseminarium och Länsstyrelsens konferens för barns rätt till sitt nationella minoritetsspråk, till inköp av språkvetenskaplig litteratur och för att bekosta möten för institutets referensgrupp i jiddisch.

Meänkieli

En betydande del av anslaget har använts till kostnader för framtagning av en ordbok, inom ramen för ett samverkansprojekt med Svenska Tornedalings Riksförbund och Meän Akateemi.

Romska

Medel har använts till ett språkvårdsseminarium inklusive kostnad för tolkar, rekrytering av romska språkvårdare, arbete med rapport gällande romska barns inlärningsförmåga, översättningar, inköp av språkvetenskaplig litteratur samt till att bekosta möten för institutets referensgrupp i romska.

Övrigt

En mindre del av medlen har använts till ett minoritetsspråkspris. Priset tilldelas en person eller organisation som gjort betydelsefulla insatser för minoritetsspråken i Sverige. Priset tilldelades 2016 Susanne Sznajderman-Rytz för hennes målmedvetna arbete med att synliggöra jiddisch, initiera Sveriges jiddischförbund och inspirera de jiddischtalande i Sverige att återuppväcka och utveckla språkfärdigheten och jiddischkulturen. Priset överlämnades av kulturminister Alice Bah Kuhnke under Språkrådsdagen.

Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ap. 16)

Medlen från anslagsposten har använts till att finansiera bidrag till revitaliseringsprojekt i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. År 2016 fick institutet 39 behöriga ansökningar om sammanlagt 7,4 mkr. Av dessa beviljades 33 projekt bidrag på totalt

3,5 mkr. För institutets administrativa omkostnader har anslagsposten belastats med 400 tkr.

Bidragen har fördelats mellan språkprojekt och kulturbärande projekt, främst de som riktar sig till barn och ungdomar, med en viss övervikt på de språkfrämjande projekten. Dessutom har projekt med inriktning på språket som kulturbärare och språköverföring mellan generationer främjats. Samtliga nationella minoritetsspråk, finska, jiddisch, meänkieli, romska och samiska finns representerade bland dem som beviljats

bidrag. En del projekt har involverat flera av de nationella minoritetsspråken. Vissa av projekten får endast en del av finansieringen genom institutet.

Statsbidragets fördelning

Hur ansökningarna och beviljade medel har fördelats mellan språken framgår av tabell J.

Tabell J. Statsbidrag 2016 för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken

	Antal behöriga ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Beviljad summa (tkr)	Andel av total bidragssumma
Finska	14	11	815	23 %
Jiddisch	2	2	472	13,5 %
Meänkieli	3	3	380	11 %
Romska	8	7	1 006	29 %
Samiska	8	6	609	17,5 %
Flera språk	4	4	218	6 %
Totalt	39	33	3 500	100 %

Beviljade projektbidrag 2016

Tabell K. Beviljade projektbidrag 2016 för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken

Bidragmottagare	Belopp i tkr
Finska	
<i>#stoltsverigefinne</i> . Sverigefinska ungdomsförbundet	31
<i>Axevalla Sommar & SFRF Kulturfestival</i> . Stiftelsen Axevalla folkhögskola	35
<i>Distansundervisning på finska</i> . Gotlands finska förening Orion	100
<i>Familjeläger på finska</i> . Oxelösunds församling	78
<i>Finska för nybörjare del 9 och 10</i> . Sverigefinskt församlingsarbete/Mikaels församling	10
<i>Känslornas skatt gömd i språket</i> . Sverigefinsk verksamhet/Svenska kyrkan i Göteborg	90
<i>Räppi workshop</i> . KF Empire	165
<i>Skrivarkurs på finska i Malmö</i> . Finska skrifvareföreningen i Södra Sverige	64
<i>Skrivarstugor för sverigefinska mellan- och högstadieläver</i> . Sverigefinska Kulturens Vänner	160
<i>Sverigefinsk rapskiva</i> . KF Empire	62
<i>Återkommande skrivartävling på finska för sverigefinska ungdomar</i> : Föreningen Sverigefinska Kulturens Vänner	20
Totalt finska (23 %)	815

Jiddisch

<i>Jiddisch mit fargenign, språk och kultur i samklang.</i> Judiska föreningen i Borås	105
<i>Vi leker på jiddisch!</i> Sveriges jiddischförbund	367
Totalt jiddisch (13,5 %)	472

Meänkieli

<i>Elämä oon oppia JA ellää. Sprid vidare!</i> Meän Akateemi-Academia Tornedaliensis	300
<i>Meänkieli i tal och skrift, del 2.</i> Tornedalingar i Stockholm	30
<i>Skype-läsning-samtal och kulturvecka.</i> Meänmaa	50
Totalt meänkieli (11 %)	380

Romska

<i>Projekt LAVA-LILL.</i> Frantzwagner Sällskapet	221
<i>Radio 123.</i> Romska ungdomsförbundet	100
<i>Revitalisering av det romska språket i teori och praktik.</i> Malmö Romska Idécenter	300
<i>Romani chib – igår, idag, imorgon.</i> Romani Bhar	100
<i>Romano hango.</i> Föreningen Lovara	75
<i>Romska ungdomar i fokus 2016 – romska genom läsning i studio.</i> Malmö ungdomscentral	60
<i>SOFI: Insatsprojekt som stärker språk-, läs- och skrivfärdigheter bland unga kale romer i norr.</i> Unga RIMON	150
Totalt romska (29 %)	1 006

Samiska

<i>Språkträffar.</i> Lule-Boden Sameförening	48
<i>Viessuoje Mujttuo.</i> Sáhkie Umeå Sameförening	100
<i>Buolvvas – Bulvii del 3.</i> Talma sameby	38
<i>Duddjon ja sámegiella (Att slöjda och nordsamiska).</i> Duoddaras	40
<i>Nybörjarkurs i lulesamiska, SAAL 1.</i> Samernas utbildningscentrum	127
<i>Åarjelsaemie gaajhkene laehkesne.</i> Stiftelsen Gaaltije	256
Totalt samiska (17,5 %)	609

Flera språk (finska och meänkieli samt finska, meänkieli och samiska)

<i>Familjeträffar på finska och meänkieli.</i> Meän Kulttuurikehto/Vår kulturvagga	4
<i>Sommarläger på finska och meänkieli.</i> Meän Kulttuurikehto/Vår kulturvagga	14
<i>Musikteaterproduktion Malmens väg – Malmin tie – Málmma geaidnu.</i> Tornedalsteatern	100
<i>Utveckla ord- och kulturdatabas för finska, nordfinska dialekter och meänkieli.</i> Byfinska kulturföreningen – Meänsuomi foreeninki	100
Totalt flera minoritetsspråk (6 %)	218

Summa beviljade statsbidrag**3 500**

Källa: Gd-beslut nr 14–46/2016.

Projekt som redovisats 2016 – en sammanfattning

De revitaliseringsprojekt som beviljas statsbidrag ska senast två månader efter avslutning lämna in en redovisning av projektet till institutet. Projekt som har fått bidrag sträcker sig i flera fall över årsskiftet och flera projekt försenas av olika skäl och beviljas därmed oftast förlängning. Under 2016 har totalt 25 projekt som beviljats medel åren 2013–2016 redovisats.

Tabell L. Redovisade projekt 2016

Beviljningsår	Antal
2013	1
2014	4
2015	16
2016	4
Summa	25

Projektens syften

Det främsta syftet med projekten har varit att stärka kunskaperna i de nationella minoritets-språken; att lära barn, ungdomar och vuxna att tala, läsa och skriva samt att utöka sitt ordförråd. Avsikten har också varit att förhindra att språken dör ut och många projekt har strävat efter generationsöverskridande effekter.

Andra syften har varit att deltagarna ska få uppleva en gemensam enspråkig språkmiljö, kontaktskapande genom språket och att göra deltagarna trygga i sin identitet. I flera projekt har ett viktigt mål varit att bryta språkspärren, det vill säga att talare tvekar inför att använda sitt språk trots att vissa kunskaper i språket redan finns.

Innehållet i projekten

Utöver traditionell språkinläring har en vanlig form för projekten varit språkbud, där språkinläringen i flera projekt kombinerats med olika estetiska verksamheter såsom bild, dans och sång eller genom lek, sagostunder, utflykter och hantverk.

Deltagarna i projekten har ofta varit barn eller ungdomar men i många fall har även deras föräldrar samt far- och morföräldrar deltagit. Flera tidigare redovisningar har betonat de äldres viktiga roll som traditionsbärare. Bland annat har högläsning fungerat som ett sätt att överföra språket från de äldre till de yngre.

Projekten rör ofta specifika ämnesområden med tydlig anknytning till kulturarvet, till exempel renskötsel, traditionella lekar, bakning eller sömnad. Därigenom överförs traditionella kunskaper till den yngre generationen och

kunskaperna i språken befästs genom praktisk verksamhet. Flera av årets projekt har betonat språkinläring i kombination med inhämtande av kunskaper om historia och kultur. Till exempel genom att sverigefinska barn får återberätta folksagor med egna ord, eller genom att samiska barn lär sig traditionellt hantverk.

Jiddischsällskapet tog fram manus och genomförde en vaudeville på jiddisch där de medverkande var ungdomar. De genomförde också ett introduktions- och inspirationsseminarium för att öka kunskapen om jiddisch.

Liksom tidigare år anordnades skrivartugor i finska för högstadieelever. Projektet har haft som målsättning att stimulera sverigefinska elever att tala mer finska med varandra.

I ett resanderomskt projekt som arbetat med att skapa en iBook på svensk romani har under arbetets gång delar av romani chibs historia lärts ut, liksom ordkunskap och grammatik.

Redovisade resultat och effekter

Deltagare och arrangörer är i regel mycket nöjda med projekten och uppskattar de nya kunskaper de fått, både om språk och om kulturarv. Deltagarna ger ofta ett mycket gott betyg till projekten och påvisar att kunskapsnivån har höjts. Deltagarna har varit motiverade och önskar kontinuitet i projekten. Flera vuxna uppger att man talar mer på språken från det ena året till det andra. Även deltagarantalet uppges öka.

Vuxna uppger att projektarbetet har lett till att de oftare har spontana diskussioner om ord och deras betydelse, vilket är ett tecken på en ökad språklig medvetenhet. Speciellt språkbuden verkar fungera som plattform för dem som vill lära sig. Flera redovisningar visar att barn som deltagit efterfrågar fler och längre språkbud, vilket är ett tecken på att man når ut till barnen på deras villkor. Flera föräldrar uppger att deras barns intresse för att lära sig växer och att de talar bättre än under föregående år.

I likhet med föregående år har estetiska, fysiska eller praktiska aktiviteter uppgivits främja inläringen och gjort den mer lustfylld, samtidigt som identiteten har stärkts.

Projekten innebär en möjlighet för minoritets-språkstalare att knyta nya kontakter. Liksom i fjol har vissa projekt involverat flera språk, exempelvis meänkieli, finska och samiska. I de flerspråkiga projekten stimuleras barnen och hittar spontant på språklekar där de byter ord och

fraser med varandra (i vissa fall mellan olika språk), vilket visar på både språklig medvetenhet, stärkt självkänsla, trygghet och gemenskap. Det är speciellt intressant att notera att detta sker just i mötet mellan olika språk.

Av årets utvärderingar kan slutsatsen dras att flera av projekten har lett till att språkbrukarna har blivit tryggare och att rädslan för att säga fel minskar. Den språkliga identiteten har stärkts. Detta är ett av grundvillkoren för att språkrevitalisering ska kunna ske. En del samiska barn och ungdomar uppger sig nu våga tala samiska även utanför den egna kretsen, vilket är en indikator på stärkt självkänsla. Detta bidrar till att synliggöra det samiska språket och på sikt kan det även leda till att nya språkdomäner etableras.

I redovisningen av ett finskt projekt som arbetat för att motverka ensamhet och isolering bland pensionärer, noteras modersmålets betydelse som det känslospråk genom vilket personer lättare uttrycker och upplever både glädje och sorg. Det är särskilt viktigt när de äldre glömmer det senast inlärd språket, svenskan i det här fallet.

Redovisningarna ger vid handen att fler romska barn och ungdomar visar intresse för att utveckla och bevara romskan. De är stolta över sitt språk och sina rötter och vågar, liksom de samiska barnen, i högre grad visa detta utanför den egna gruppen.

Några projekt har även uppmärksammats lokalt i både tv och press.

Brister i projekten

Även i år kan institutet notera bristen på kontinuitet i flera projekt. Många deltagare i språkbad önskar återkommande och längre sådana. I vissa fall utgör språkbaden den enda möjligheten att lära sig språken.

I ett flerspråkigt projekt uppges ett starkare språk dominera det svagare. Att det förhåller sig så kan delvis bero på brist på läromedel, talarantal och att språkens status ännu är ojämn i förhållande till varandra.

I utvärderingen av ett projekt med en skrivartävling i samiska uppges att den hade behövt föregås av skrivarverkstäder och kurser, eftersom det är färre än man tror som behärskar samiska i skrift. Även i redovisningen för ett projekt för finska i skrift påpekas det att man förlorar deltagare som känner att de inte behärskar språket tillräckligt väl i skrift.

Flera utvärderingar tyder på att romska ungdomars identitet stärks, men det konstateras också att det återstår mycket arbete på detta område.

Trots vissa brister kan institutet också i år konstatera att projekten, till allra största delen, har varit framgångsrika och att statsbidraget har stärkt de nationella minoritetsspråken och därigenom minoritetsspråksanvändarna.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	62 001	60 011
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	3 305	2 800
Intäkter av bidrag	3	5 498	4 159
Finansiella intäkter	4	15	8
Summa		70 817	66 978
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-51 192	-47 244
Kostnader för lokaler		-6 129	-6 572
Övriga driftkostnader	6	-12 614	-11 913
Finansiella kostnader	7	-40	-28
Avskrivningar och nedskrivningar		-843	-1 221
Summa		-70 817	-66 978
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		3 600	3 578
Lämnade bidrag	8	-3 600	-3 578
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning

(tkr)	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	805	843
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	362	36
Summa		1 166	879
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	353	475
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	1 195	1 203
Summa		1 547	1 678
Varulager m.m.			
Varulager	13	488	91
Summa		488	91
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		418	241
Fordringar hos andra myndigheter	14	1 187	907
Övriga kortfristiga fordringar	15	57	33
Summa		1 663	1 181
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	1 643	1 943
Upplupna bidragsintäkter	17	1 613	493
Summa		3 257	2 437
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	18	-877	-1 403
Summa		-877	-1 403
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		7 288	9 254
Summa		7 288	9 254
SUMMA TILLGÅNGAR		14 531	14 115

Balansräkning

(tkr)	Not	2016-12-31	2015-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	19		
Statskapital utan avkastningskrav		70	70
Balanserad kapitalförändring		0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
Summa		70	70
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	20	45	0
Övriga avsättningar - verksamhetsöversyn	21	549	805
Summa		594	805
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	22	2 391	2 498
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	23	2 044	2 480
Leverantörsskulder		2 620	2 195
Övriga kortfristiga skulder	24	854	811
Summa		7 908	7 984
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	25	2 698	2 856
Oförbrukade bidrag	26	3 261	2 400
Summa		5 959	5 256
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		14 531	14 115
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	27	37	37
Summa		37	37

Anslag (tkr)	Not	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl. brev	Om-disponerade anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 1 7:1 Ramanslag								
Åtgärder för nationella minoriteter								
ap.6 Språkvård för nationella minoritetsspråk (ram)	28		1 000	0	0	1 000	-1 000	0
ap.16 Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ram)	29	370	3 900	0	-370	3 900	-3 900	0
Uo 17 1:4 Ramanslag								
Forsknings och utvecklingsinsatser inom kulturområdet								
ap.11 Institutet för språk och folkminnen	30	37	1 247	0	0	1 284	-1 284	0
Uo 17 3:4 Ramanslag								
Institutet för språk och folkminnen								
ap.1 Institutet för språk och folkminnen	31	1 725	58 876	0	0	60 601	-59 496	1 106
Summa		2 132	65 023	0	-370	66 785	-65 679	1 106

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2016	2015	2014	2013	2012
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 500	4 500	6 000	6 000	6 000
Utnyttjad	2 391	2 498	3 009	3 950	4 294
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 617	4 617	4 617	4 617	4 617
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	12	7	26	37	37
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	3 000	3 000	4 000	4 000	4 000
Avgiftsintäkter	3 305	2 800	2 998	2 894	3 182
Anslagskredit anslag Uo 17 3:4 ap. 1					
Beviljad	1 766	1 740	1 729	2 730	1 601
Utnyttjad	0	0	0	2 717	0
Anslagskredit anslag Uo 17 1:4 ap. 11					
Beviljad	37	37	36	35	35
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande					
Anslag Uo 1 7:1 ap.6	0	0	0	0	0
Anslag Uo 1 7:1 ap.16	0	370	94	75	339
Anslag Uo 17 1:4 ap.11	0	37	35	35	35
Anslag Uo 17 3:4 ap.1	1 106	1 725	1 606	-2 717	499
varav in-tecknat	0	0	0	0	0
Bemyndiganden Ej tillämplig					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	73	71	72	76	80
Medelantalet anställda (st)*	90	87	87	89	93
Driftkostnad per årsarbetskraft	958	926	846	882	788
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

*I beräkningen av medelantalet anställda 2016 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

Tilläggsupplysningar

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Institutet för språk och folkminnens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Institutet för språk och folkminnen brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter. Motsvarande beloppsgräns föregående år var 20 tkr.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2015, 307 tkr, har år 2016 minskat med 78 tkr.

Ändrade redovisningsprinciper

Institutet för språk och folkminnen har inga under året ändrade redovisningsprinciper.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp, 22 tkr år 2016, och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 22 tkr.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod.

Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Egenutvecklade dataprogram Maskiner och tekniska anläggningar Licenser och rättigheter Övriga kontorsmaskiner
10 år	Inredningsinventarier Förbättringsutgifter på annans fastighet

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga omsättningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärdet enligt lägsta värdets princip.

Varulager

Publikationer av vetenskaplig karaktär som har en upplaga på mindre än 1 000 exemplar har exkluderats i varulagret, eftersom de inte bedöms ha något ekonomiskt värde.

Myndighetens boklager av Lexin-lexikon innehas av Exacta Distributionscenter, f.d. Distributionscenter i Hallstavik AB. Boklagret har värderats enligt lägsta värdets princip. Skrifter publicerade före 2012 har åsatts värdet noll kronor. Beräkningen av boklagrets värde har gjorts per sista december på grundval av kommissionärens inventering och myndighetens egen inventering.

- skrifter publicerade år 2012 har åsatts värdet 13 %
- skrifter publicerade år 2013 har åsatts värdet 25 %
- skrifter publicerade år 2014 har åsatts värdet 50 %
- skrifter publicerade år 2015 har åsatts värdet 75 %
- skrifter publicerade år 2016 har åsatts värdet 100 %

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare/styrelseuppdrag

Lön (tkr)

Ingrid Johansson Lind, generaldirektör

1 023

Förmån tjänstebil

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro i procent	2016	2015
Totalt	5,3	5,2
Andel 60 dagar eller mer	58,4	58,3
Kvinnor	6,2	5,0
Män	2,8	5,7
Anställda –29 år	2,4	3,1
Anställda 30 år–49 år	4,6	5,2
Anställda 50 år–	6,3	5,4

Noter

Resultaträkning (tkr)		2016	2015
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	62 001	60 011
	Summa	62 001	60 011
	Summa "Intäkter av anslag" (62 001 tkr) och "Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag" (3 600 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (65 679 tkr). Skillnaden (78 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslag Uo17 3:4, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	0	0
	Intäkter av offentlighetsrättsliga avgifter 15 § AvgF	30	28
	Intäkter av uppdragsverksamhet. enl. bemynd. 12 § instruktionen	0	0
	Övr. intäkter av avg. och andra ers. enl. bemynd. 11 § instruktionen	3 212	2 757
	Intäkter av tjänstexport	63	15
	Summa	3 305	2 800
	Institutet för språk och folkminnen disponerar samtliga intäkter av avgifter.		
Not 3	Intäkter av bidrag		
	Arbetsförmedlingen	774	763
	Kammarkollegiet	36	0
	Universitet och högskolor	1 568	802
	Övriga myndigheter	308	241
	Enskilda personer, organisationer och företag	2 717	2 162
	Bidrag från övriga länder och internationella organisationer	95	191
	Summa	5 498	4 159
	Ökade bidragsintäkter från universitet och högskolor beror på förbrukade medel i projekten Swe-Clarín och Interaktion och variation i pluricentriska språk.		
Not 4	Finansiella intäkter		
	Negativ ränta anläggningslån	12	7
	Övriga ränteintäkter	3	1
	Summa	15	8
Not 5	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	33 493	31 261
	Arvode till ej anställd personal	301	455
	Avsättningar pensionsersättningar	45	0
	Avsättningar verksamhetsöversyn	-145	-1 721
	Arbetsgivaravg, pension och övriga kostnader för personal	17 498	17 249
	Summa	51 192	47 244
	Institutet har tillsatt flera chefstjänster under år 2016 vilket har resulterat i ökade lönekostnader jämfört med år 2015. Avsättningar för pensionsersättning har reglerats under år 2015 och år 2016.		

Resultaträkning (tkr)		2016	2015
Not	6 Övriga driftkostnader		
	Reparationer och underhåll	104	111
	Reaförlust vid avyttring av anläggningstillgång	0	192
	Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	27	25
	Resor, representation, information	2 187	1 598
	Köp av varor	1 101	1 053
	Köp av tjänster	8 996	8 716
	Förändring av varulager	489	218
	Aktivering av egenutvecklade anläggningstillg. Intranätet	-290	0
	Summa	12 614	11 913
	Ökade driftkostnader jämfört med motsvarande period föregående år beror bland annat på: ett ökat antal resor inom ramen för institutets verksamhet, nytt växeltelefonisystem som har köpts in och implementerats, arbetet med att utveckla ett nytt intranät har slutförts, nytryck av Lexin-lexikon och Svenskt ortnamnslexikon har skett under året.		
Not	7 Finansiella kostnader		
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	36	21
	Övriga finansiella kostnader	4	7
	Summa	40	28
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.		
Not	8 Lämnade bidrag		
	Övriga organisationer – TNC – terminologiskt arbete	100	100
	Övriga organisationer och ideella föreningar	3 500	3 478
	Summa	3 600	3 578

Balansräkning (tkr)		2016-12-31	2015-12-31
Not	9 Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	3 877	3 641
	Årets anskaffningar	318	236
	Summa anskaffningsvärde	4 195	3 877
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 034	-2 349
	Årets avskrivningar	-356	-685
	Summa ackumulerade avskrivningar	-3 390	-3 034
	Utgående bokfört värde	805	843

Balansräkning (tkr)		2016-12-31	2015-12-31
Not	10 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	552	508
	Årets anskaffning	416	44
	Summa anskaffningsvärde	968	552
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-516	-481
	Årets avskrivningar	-90	-35
	Summa ackumulerade avskrivningar	-606	-516
	Utgående bokfört värde	362	36
Not	11 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	2 008	2 045
	Årets anskaffningar	0	68
	Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-105
	Summa anskaffningsvärde	2 008	2 008
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 533	-1 499
	Årets avskrivningar	-122	-139
	Årets utrangeringar, avskrivningar	0	105
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 655	-1 533
	Utgående bokfört värde	353	475
Not	12 Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	6 200	7 156
	Årets anskaffningar	266	688
	Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-1 644
	Summa anskaffningsvärde	6 466	6 200
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 997	-5 987
	Årets avskrivningar	-274	-356
	Årets utrangeringar, avskrivningar	0	1 346
	Summa ackumulerade avskrivningar	-5 271	-4 997
	Utgående bokfört värde	1 195	1 203
	varav finansiell leasing	0	0
Not	13 Varulager publikationer		
	Ingående balans	91	309
	Årets förändring	397	-218
	Utgående bokfört värde	488	91
	Nytryck av Lexin har skett under året vilket har ökat varulagrets värde.		
Not	14 Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	927	834
	Kundfordringar hos andra myndigheter	260	73
	Summa	1 187	907
Not	15 Övriga kortfristiga fordringar		
	Fordringar hos anställda	51	30
	Diverse övriga fordringar	6	3
	Fordringar inkasso - ej redovisade/återbetalade bidrag	151	257
	Osäkra fordringar – ej redovisade/återbetalade bidrag	-151	-257
	Summa	57	33
	Fordringar – ej redovisade/återbetalade bidrag avser transfereringsverksamhet.		

Balansräkning (tkr)		2016-12-31	2015-12-31
Not	16 Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	1 365	1 505
	Övriga förutbetalda kostnader	278	438
	Summa	1 643	1 943
Not	17 Upplupna bidragsintäkter		
	Upplupna bidragsintäkter inomstatliga	86	57
	Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, utomstatliga bidrag	1 527	436
	Summa	1 613	493
	Rekvisition av projektmedel från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse skedde i början av år 2017 för merparten av de upplupna bidragsintäkterna upparbetade under år 2016.		
Not	18 Avräkning med statsverket		
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	52	-51
	Redovisat mot anslag	4 900	4 530
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-4 952	-4 427
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	52
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-1 762	-1 641
	Redovisat mot anslag	60 779	59 093
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-60 123	-59 214
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 106	-1 762
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	307	341
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-78	-34
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	229	307
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	0	0
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	0	74
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-4 952	-4 500
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	4 952	4 426
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	0
	Summa Avräkning med statsverket	-877	-1 403

Balansräkning
(tkr)

2016-12-31

Not 19 Myndighetskapital
Specifikation förändring av myndighetskapitalet

	Statskapital utan avkastningskrav	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapital- förändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2015	70	0	0	0	70
Ändrad redovisningsprincip	0	0	0	0	0
Rättelser	0	0	0	0	0
Ingående balans 2016	70	0	0	0	70
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	0
Summa årets förändring	0	0	0	0	0
Utgående balans 2016	70	0	0	0	70

Statskapitalet avser konst från Statens konstråd.
Ingen omföring av 2015 års kapitalförändring har skett under året.

Balansräkning
(tkr)

2016-12-31

2015-12-31

Not	20	Avsättningar för pensioner	2016-12-31	2015-12-31
		Ingående avsättning	0	0
		Årets pensionskostnad	47	0
		Årets pensionsutbetalningar	-2	0
		Utgående avsättning	45	0

Institutet för språk och folkminnen bedömer att 27 tkr av avsättningarna för pensioner kommer att regleras under det närmast följande räkenskapsåret.

Not	21	Övriga avsättningar	2016-12-31	2015-12-31
		Avsättning för lokalt omställningsarbete		
		Ingående balans	256	185
		Årets förändring	98	71
		Utgående balans	354	256

Av avsättningar för lokalt omställningsarbete beräknas 50 tkr utnyttjas under kommande verksamhetsår.

Institutet för språk och folkminnen fattade under 2013 beslut om omstruktureringar och nedläggning av verksamhet. I och med omstruktureringsbeslutet har framtida utgifter av engångskaraktär uppstått vilka har bokförts som avsättningar.

	Uppsaid personal, särskild pensionsersättning	2016-12-31	2015-12-31
	Ingående balans	340	2 061
	Årets förändring	-145	-1 721
	Utgående balans	195	340

Institutet för språk och folkminnen bedömer att 80 tkr av avsättningarna gällande uppsagd personal, särskilt pensionsersättning, kommer att regleras under det närmast följande räkenskapsåret.

Balansräkning (tkr)		2016-12-31	2015-12-31
	Outnyttjade lokaler och övriga kostnader		
	Ingående balans	209	927
	Årets förändring	-209	-718
	Utgående balans	0	209
	Summa utgående balans	594	805
Not	22 Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
	Ingående balans	2 498	3 009
	Under året nyupptagna lån	734	991
	Årets amorteringar	-841	-1 502
	Utgående balans	2 391	2 498
	Beviljad låneram enligt regleringsbrevet	4 500	4 500
Not	23 Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
	Utgående mervärdesskatt	91	73
	Arbetsgivaravgifter	958	885
	Leverantörsskulder andra myndigheter	995	1 522
	Summa	2 044	2 480
	Minskade kortfristiga skulder till andra myndigheter beror bl.a. på en enskild faktura från Uppsala universitet i december 2015		
Not	24 Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	854	811
	Summa	854	811
Not	25 Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	2 206	2 102
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	171	470
	Övriga upplupna kostnader	321	284
	Summa	2 698	2 856
Not	26 Oförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	2 206	1 393
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	1 055	1 007
	Summa	3 261	2 400
	Varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:	2 206	1 393
	<i>inom tre månader</i>	529	373
	<i>mer än tre månader till ett år</i>	997	340
	<i>mer än ett år till tre år</i>	0	0
	<i>mer än tre år</i>	680	680
	Summa	2 206	1 393
	Bidraget för Swe-Clarin för år 2014 betalades ut till myndigheten år 2015. Det utbetalda bidraget ska användas till att förlänga projektet till år 2019		
Not	27 Övriga ansvarsförbindelser		
	Hyrestillägg	37	37
	Summa	37	37

**Anslagsredovisning
(tkr)**

- Not 28 Uo 1 7:1 ap.6**
Språkvård för nationella minoritetsspråk (ram)
Anslagsposten avser finansiering av insatser för att bedriva språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, romani chib och jiddisch.
Anslaget är icke räntebärande.
- Not 29 Uo 1 7:1 ap.16**
Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ram)
Anslagsposten avser finansiering av bidrag för revitaliseringsinsatser enligt förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. Av anslagspostens beviljade belopp på 3 900 tkr får högst 400 tkr finansiera Institutet för språk och folkminnen kostnader för samordning av dessa insatser.

Institutet för språk och folkminnen har under året utbetalt bidrag om 3 500 tkr för att finansiera genomförandet av särskilda revitaliseringsinsatser för de nationella minoritetsspråken som riktar sig till enskilda. Kostnaden för samordning av insatserna uppgick år 2016 till 400 tkr.

Institutet har erhållit återbetalning av bidrag med 0 kr år 2016.
Institutet har följande betalningsföreläggande på:
Föreningen Hjälp Romer från år 2013 på 51 tkr
Ungdomsrörelsen Bnei Akiva från år 2014 på 100 tkr.
Anslagsbelastning avseende fordringar sker först när kundförlust konstaterats.
Ingående överföringsbelopp får ej disponeras. Indragning har skett.
Anslaget är icke räntebärande.
- Not 30 Uo 17 1:4 ap.11**
Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet
Enligt regleringsbrevet disponerar Institutet för språk och folkminnen en anslagskredit på 37 tkr.
Institutet får disponera hela det ingående överföringsbeloppet då detta understiger 3 % av föregående års tilldelning 1 221 tkr enligt regleringsbrevet.
Från och med år 2017 får anslagsbehållningen inte disponeras.
Anslaget är räntebärande.
- Not 31 Uo 17 3:4 ap.1**
Institutet för språk och folkminnen (ram)
Av anslaget får högst 200 tkr användas för bidrag till terminologiskt arbete. Institutet för språk och folkminnen har under året betalat 100 tkr i bidrag för terminologiskt arbete.

Enligt regleringsbrevet disponerar Institutet för språk och folkminnen en anslagskredit på 1 766 tkr.

Institutet för språk och folkminnen får disponera hela det ingående överföringsbeloppet då detta understiger 3 % av föregående års tilldelning 57 993 tkr enligt regleringsbrevet.
Anslaget är räntebärande.

Underskrift

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Uppsala den 22 februari 2016

Ingrid Johansson Lind

Generaldirektör
Institutet för språk och folkminnen